

BIRŽELIO 14-OJI – LIETUVOS GEDULO IR VILTIES DIENA!

Japonijos imperatorius Akihito ir imperatorienė Michiko Antakalnio kapinėse padeda vainiką prie paminklo žuvusiems už Lietuvos laisvę.

www.president.lt

SUJAUDINO LIETUVIŲ DRĄSA

Lietuvoje viešintis Japonijos imperatorius Akihito sakė esąs sujaudintas Lietuvos stiprybės. Tai jis pareiškė keldamas tostą jam ir imperatorienės Michiko garbei Prezidentūroje surengtuose pietuose.

"1991 metais Baltijos šalys, pirmosios iš buvusios Sovietų Sąjungos respublikų, tapo nepriklausomomis valstybėmis ir sugrįžo į tarptautinę bendruomenę. Tai buvo išskirtinis įvykis, žymintis istorijos tėkmę", - sakė imperatorius.

Jis pažymėjo, kad nuo to laiko praėjus daugiau nei penkiolikai metų jis norėtų pareikšti nuoširdžią pagarbą "Lietuvai ir kitoms Baltijos šalims, kurios, būdamos Europos žemyno narės, tvirtai žengia demokratinių procesų, ekonominės ir socialinės raidos keliu".

"Stovėdami ant jūsų šalies žemės mintimis grįžtame prie Antrojo pasaulinio karo negandų bei vėlesnės, išmėginimų kupinos istorijos, kurią jūs patyrėte ir esame giliai sujaudinti drąsos ir orumo, su kuriuo jūsų šalies žmonės pasitiko sunkumus", - sakė Lietuvoje viešintis Japonijos monarchas.

Japonijos imperatorius džiaugėsi, kad "20 amžiaus 3 dešimtmetyje užsimezgę, tačiau vėliau turėję nutrūkti draugiški Lietuvos ir Japonijos santykiai šiandien atgimė nauja jėga".

Prezidentas Valdas Adamkus, kreipdamasis į iškilmingų pietų susirinkusius Japonijos delegacijos ir Lietuvos politikos, kultūros, visuomenės veikėjus, džiaugėsi, galėdamas imperatoriškąją porą priimti

laisvoje Lietuvoje.

"Siekdami tarptautinės bendruomenės paramos, mes visada jautėme jautrų Japonijos žmonių dėmesį bei mūsų laisvės ir nepriklausomybės siekių palaikymą, už kurį esame nuoširdžiai dėkingi", - imperatoriui dėkojo V.Adamkus.

Prezidentas taip pat dėkojo Japonijai už paramą Lietuvoje veikiantiems orientalistikos centrams, muziejams, teatrui, bibliotekoms, mokslui bei džiaugėsi Lietuvoje nusipelnusiais Japonijos žmonėmis. "Lietuvoje visada yra ir bus prisimenamas bei gerbiamas šviesaus atminimo Japonijos diplomatas humanistas Č.Sugihara, kurio darbai mums primena užsienio diplomatinio korpuso buvimą nepriklausomoje Lietuvoje", - teigė Lietuvos vadovas, savo kalboje paminėjęs ir į Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro trupę įsiliejusią japonę baleriną Miki Hamanaka.

Pati balerina prieš susitikimą su imperatoriumi prisipažino, kad imperatoriaus viešnagė Lietuvoje jai yra pirmą kartą, todėl ji pamatytų "ne per televiziją".

Prieš pietus surengtame imperatoriškosios poros ir V. Adamkaus bei žmonos Almos susitikime pasikeista dovanomis bei valstybiniais apdovanojimais.

Prezidentas įteikė imperatoriui tris lietuvių dailininko Petro Repšio sukurtus sidabrinius medalius, skirtus esminiams Lietuvos įvykiams - pirmajam Lietuvos vardo paminėjimui Europoje, pirmajam tarptautiniu mastu pripažintam Lietuvos

valdovui ir pirmai Lietuvos valstybėje lietuvių kalba išleisti knygai. Imperatoriaus žmona Michiko buvo apdovanojama juvelyrės Dalios Varnaitės paausuotu kaklo papuošalu iš gintaro ir sidabro.

Japonijos imperatorius V. Adamkui įteikė tradicine japonų technika - tapyba laku bei inkrustacija - pagamintą dėžutę. A.Adamkienei - imperatorių rūmuose auginamų ir imperatorienės prižiūrimų šilkverpių šilko išaustą skarelę.

Prezidentas V.Adamkus imperatoriui įteikė aukščiausią Lietuvos valstybės apdovanojimą - Vytauto Didžiojo ordiną su aukso grandine. Imperatorienė buvo apdovanojama Vytauto Didžiojo ordino Didžiuoju kryžiumi.

V.Adamkus buvo apdovanojamas Aukščiausiu Chrizantemos ordinu su Didžiąja juosta. Tai aukščiausias Japonijos ordinas, skiriamas Japonijos karališkosios šeimos nariams ir užsienio karališkųjų šeimų nariams bei valstybių vadovams.

Alma Adamkienė buvo apdovanojama Brangiosios Karūnos ordinu su Didžiąja juosta. Šis apdovanojimas yra teikiamas kaip pagarbos apdovanojimas užsieniečiams.

RUSIJA IŠBANDĖ NAUJĄ RAKETĄ

Maskva, gegužės 29 d. (ELTA. Rusija antradienį išbandė naują balistinę tarpžemyninę raketą, galinčią nešti kelis atominius užtaisus. Rusija nepatenkinta JAV planais dislokuoti dalį priešraketinės sistemos centrinėje Europoje – Lenkijoje ir Čekijoje.

KOMUNIZMO AUKOS PAGALIAU ĮAMŽINTOS WASHINGTON D.C.

Paminklo Komunizmo aukų atminimui fondas 2007 m. birželio 12 dieną sostinėje Vašingtone ruošia paminklo atidengimo iškilmes. Jos vyks pačioje paminklinėje atminimo vietoje, dviejų pagrindinių Massachusetts ir New Jersey sostinės gatvių sankryžoje. Ši vieta yra už dviejų kvartalų nuo "Union Station" ir matoma nuo Kapitolijaus kalvos. Paminklo Komunizmo aukoms atidengimo iškilmėse dalyvaus garbingi svečiai. Tarp jų prezidentas George W. Bush, kuris yra Paminklo Komunizmo aukų atminimui fondo pirmininkas, taip pat buvusi Valstybės sekretorė Madeleine Albright, Kongreso vadovai, diplomatai, tautinių grupių vadovai, garbingi užsienio svečiai ir paminklo statybos rėmėjai.

Atidengus paminklą, vyks priėmimas ir vaisės Valstijų krašto apsaugos sąjungos salėje. Popiet "Heritage Foundation" patalpose rengiama konferencija tema "Komunizmo aukos ir nusikaltimai", kurioje dalyvaus dr. Richard Pipes, dr. Paul Hollander, Harry Wu ir kt. Paminklo atidengimo dienos programa baigsis J.W. Marriott viešbutyje iškilminga vakariene, kurios metu kalbą pasakys Elena Bonner, Andrei Sakharov žmona. Šia proga Truman-Reagan Laisvės medalis bus įteiktas William F. Buckley Jr., buvusiam senatoriui Henry M. (Scoop) Jackson. Laisvės medalį senatorius Joe Lieberman

Milijonams įvairių tautų komunizmo sistemos nukankintiems žmonėms prisiminti Jungtinių Amerikos Valstijų sostinėje, Vašingtone, DC, pastatytas laisvę primenantis paminklas.

įteiks Senatoriaus Jackson's dukrai Anna Marie Laurence.

Apskaičiuota, jog 1941 m. – 1957 metų laikotarpiu sovietinės spaudos aukomis tapo 350 tūkstančių nekaltų Lietuvos gyventojų, iš jų 20 tūkstančių buvo nužudyta (tarp nužudytųjų – 5 tūkst. civilių), 150 tūkstančių ištremta, dešimtys tūkstančių įkalinta, įbauginta ir suluošinta. "Pasaulis iki šiol nesuskubo pripažinti komunizmo baisių... Dabar pagaliau jos bus įamžintos", – rašo laikraštis *Washington Times*. Daugiau informacijos apie dalyvavimą iškilmėse skambinant į Amerikos lietuvių tarybą tel. 773-735-6677 arba Anne Mesman tel. 703-525-4445.

ALT'o informacija

POTSDAME VĖL PAREIKŠTI RUSIJOS TIKSLAI

Berlynas, gegužės 31 d. Prieš šešiasdešimt dvejus metus Potsdame Harry Truman ir Josif Stalin ir Winston Churchill atrodė kaip draugai, demonstruojantys labai artimus santykius, todėl mažai kas tikėjosi, kad tokia bičiulystė greitai atšals.

Po nacistinės Vokietijos pasidavimo vykusioje konferencijoje Jungtinių Valstijų prezidentas tyliai gavo žinią: "Kūdikėliai puikiai gimdomi". Tai reiškė, kad buvo atliktas pirmas sėkmingas branduolinio ginklo bandymas Los Alamos. Šaltasis karas ir keturi dešimtmečiai trukusių ginklavinės varžybos pradžia buvo visai netoli, rašo *Newsweek*.

Trečiadienį didžiųjų valstybių atstovai vėl susitiko Ber-

lyno priemiestyje Potsdame, tik šįkart dėl G-8 susitikimo. Tokie suvažiavimai paprastai yra gana draugiški – taip ir stengėsi elgtis delegatai. Tačiau po netaisytomis grimasomis JAV valstybės sekretorė Condoleezza Rice ir Rusijos užsienio reikalų ministras Sergej Lavrov apsiskeitė lediniais, netgi baisiais žodžiais, kurie leido suprasti, kad naujas Šaltasis karas nėra neįmanomas. "Ginklavinė varžyba vėl prasideda" – tiesiai šviesiai konstatavo S. Lavrov.

Aktualiausias klausimas buvo priešraketinės gynybos sistema, kurią Vašingtonas mėgėna įkurdinti Lenkijoje ir Čekijoje. C. Rice, dar prieš susitikimą, buvo paneigusi Maskvos

(Nukelta į 2 psl.)

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Rengiantis Lietuvos vardo paminėjimo tūkstantmečiui atnaujinta valstybės vėliavų keitimo ceremonija prie Prezidento rūmų S. Daukanto aikštėje. Kiekvieną sekmadienio vidurdienį prasidedančioje atnaujintoje ceremonijoje dalyvauja ne tik šiuolaikinėmis paradinėmis uniformomis, bet ir viduramžių šarvais vilkintys Garbės sargybos kuopos kariai. Tradicinė vėliavų keitimo ceremonija, kurią sostinės gyventojai ir miesto svečiai gali stebėti kiekvieną sekmadienį, yra kiek paprastesnė už iškilmingąją, kuri bus rengiama tik svarbiomis progomis. Jos metu šiuolaikinėmis paradinėmis uniformomis vilkintys Garbės sargybos kuopos kariai pakeičia vėliavas, o po vėliavų pakeitimo valandos garbės sargybon stoja du XIV a. karių uniformomis vilkintys kariai. Kariuomenės sargybos pasikeitimo ceremonijos arba karinės rikiuotės, kuriuose dalyvauja istorinėmis uniformomis vilkintys kariai, yra neatskiriama įvairių valstybių ceremonijų dalis.

Vėliavų keitimo ritualas yra atnaujinamas rengiantis Lietuvos vardo paminėjimo tūkstantmečiui, siekiant ugdyti patriotinius jausmus ir paskatinti šalies gyventojus bei svečius domėtis mūsų valstybės istorija ir kultūra. Tai ir ženklas, kad dabartinė Lietuvos kariuomenė yra garbingos tūkstantmetės savo šalies istorijos dalis ir sargybiniai.

Lietuvos premjeras Gediminas Kirkilas vyksta į Lenkiją tartis dėl bendro naftos ir elektros energetikos projekto, kuriuo būtų sujungtos gamtinių dujų sistemos. Lenkija ir Lietuva tampa vis didesnėmis partnerėmis energetikos srityje. Lenkija dalyvaus statant naują atominę elektrinę Lietuvoje ir kartu bus tiesiamas elektros tiltas tarp valstybių. Lenkijos koncernas "PKN Orlen" jau valdo naftos perdirbimo įmonę Mažeikiuose. Bendrovė jau baigė supirkti "Mažeikių naftos" akcijas.

"Marijampolės pieno konservai", didžiausia Baltijos valstybėse kondensuoto pieno gamintoja, atnaujino pieno gaminių sistemą, gavusi iš Europos Sąjungos fondo 3,5 milijono litų. Įmonėje yra penki kompiuteriai, kurie kontroliuoja visą gamybos eigą. Per 2007 m. ketvirtį bendrovė pardavė produkcijos už 52 milijonus litų, iš jų – už 39 milijonus į Europos Sąjungos šalis. Įmonėje dirba 580 žmonių. Pernai jos apyvarta siekė 206 milijonus litų. Jos akcininkai – bendrovė "Karpis" iš Klaipėdos, viena Lichtenšteino įmonė ir Rusijos Magnitogorsko miesto metalurgijos kombinatas.

Rusijos ministrų kabinetas patvirtino projektą "Baltijos vamzdynų sistema – 2", pagal kurį bus tiesiamas naftotiekis Uneca-Primorskas. Jis leis Rusijai nutraukti juodojo aukso eksportą per Baltarusiją ir galutinai atsisakyti naftos tiekimo į Lietuvą vamzdynu, pranešė agentūra "Interfax", remdamasi Rusijos vyriausybės spaudos tarnyba. Rusiška nafta į Lietuvą nebetauko nuo praėjusių metų, kai rusai paskelbė neva dėl avarijos to nebegalima daryti.

Kaune sporto žaidynėse per 2 tūkst. studentų iš Europos valstybių išbandė jėgas sporto žaidynėse. Tokia sporto šventė buvo sumanyta nepriklausomoje Lietuvoje akademiniam jaunimui iš Latvijos, Estijos, Suomijos ir Lietuvos (SELL). Šiemet į tą šventę norėjo atvykti net Pietų Amerikos ir arabų kraštų universitetų jaunimas, bet nebuvo vietos apgyvendinimui. Daugiausia apdovanojimų pelnė Lietuvos kūno kultūros akademijos sportininkai, laimėję 23 aukso, 12 sidabro ir 13 bronzos medalių ir aplenkę kitų 58 aukštųjų mokyklų studentų komandas. Antrąją vietą užėmė Vilniaus universitetas, trečią Vilniaus pedagoginio universiteto studentai. LKKA vyrų krepšinio rinktinės pergalė: 65:53 žaidynių finale prieš Vytauto Didžiojo universitetą, tapo didžiausia staigmena, nes VDU krepšininkai neseniai įveikė Lietuvos studentų finale savo konkurentus. Tris aukso medalius iškovojo Audra Dagelytė estafetės varžybose, bet daugiausia aukso medalių, net 6, laimėjo plaukikas Vytautas Janušaitis. Kitos – 24-osios SELL žaidynės kitais metais bus Suomijoje.

"Žuvėdros" šokėjai pastaruosius penkerius metus Europos Lotynų čempionatuose laimėję pirmąsias vietas, Vokietijoje nepamergė pernai Vilniuje iškovotos Europos čempionų titulo. "Žuvėdra" pralaimėjo tik vienu balsu.

Londonė Lietuvių Šv. Kazimiero bažnyčioje susirinkusiems emigrantams kalbėjo Lietuvos premjeras G. Kirkilas ir ragino grįžti į tėvynę. "Lietuvoje jau nebėra nedarbo, nes trūksta darbo jėgos. Aš matau dvi išeitis: arba lietuviai grįžta į tėvynę, arba turėsime įsileisti tūkstančius iš Rytų – Baltarusijos ir Ukrainos", - sakė premjeras.

Rusijos gyventojai nedraugiškiausia šalimi laiko Estiją. Po jos eina Gruzija, Latvija, Jungtinės Valstijos ir Lietuva, rodo Juriiaus Levados tyrimo centro atlikta apklausa, kurios rezultatus ketvirtadienį skelbia Rusijos žiniasklaida.

LIGITIC

Pirmą kartą Bagdade įvyko JAV ambasadoriaus Irake Ryan C. Crocker ir Irako ambasadoriams Hassan Kazemi Qumi ir jų delegacijų pasitarimas Irako ministro pirmininko al-Maliki įstaigoje, kad pagerinus irakiečių gyvenimo sąlygas.

(Atkelta iš 1 psl.)
POTSDAME VĖL...

nuogastavimus, kad šis gynybinis skydas yra nukreiptas prieš Rusiją. Ji tikino, kad JAV nori apsisaugoti nuo galimų branduolinių atakų iš tokių valstybių, kaip Šiaurės Korėja bei Iranas. Tačiau Rusijos prezidentas Vladimir Putin, vis dar pykstantis dėl George W. Bush vienašališko pasitraukimo iš antibalistinių raketų sutarties, perspėjo Vašingtoną, kad šis Europą gali paversti "**parako statinaite**", bei pademonstravo savo naują tarpkontinentinę balistinę raketą.

Rusijos vicepremjeras ir galimas V. Putin įpėdinis Sergej Ivanov gyrėsi, kad Rusija "turi naujus taktinius ir strateginius kompleksus, kurie sugeba praskverbti pro bet kurias esančias ar būsimas priešraketinės gynybos sistemas". Paklaustas apie C. Rice komentarus Potsdame, užsienio reikalų ministras S. Lavrov buvo griežtas ir nelinkęs į kompromisus. "Nėra nieko absurdiško dėl" Rusijos nuogastavimų, tvirtino jis. Susidariusią įtampą sumažinti švelniu juokeliu mėgino C. Rice. "Norėčiau pastebėti, kad prezidentas V. Putin vakar pareiškė, jog Rusija gali... sunaikinti bet kurį skydą. Mes visiškai sutinkame" – sakė ji. Po to kambaryje pasigirdo keletas kikenimų. Tačiau juokai baigėsi S. Lavrov atrėžus: "Tikiuosi, kad niekam nereikia įrodinėti, kad Condi yra dėl to teisi."

Kaip susirinkimui, kuris kažkiek demonstruoja "poistorinio pasaulinio" ramybę, tokia retorika yra gana šiurkšti. Atmosfera tarp Vašingtono ir Maskvos taip išaugo ne tik dėl priešraketinio skydo, bet ir dėl rusų energetikos naudojimo politiniais sumetimais, dėl JAV bandymų postsovietinės šalies integruoti į NATO ar net dėl Kosovo klausimo, kad G. W. Bush griebėsi vienintelės galimos kortos – artimų asmeninių ryšių su Rusijos prezidentu. Baltieji Rūmai trečiadienį pa-

reiškė, kad **prezidentas kviečia V. Putin dviem dienom liepos 1 ir 2 d.** pasisvečiuoti Bush šeimos rezidencijoje Kennebunkporte, Maine valstijoje. Tarsi nujausdama, kad padėtis Potsdame išėjo iš kontrolės, C. Rice pertraukė trečiadienio spaudos konferencijos pabaigą siekdama neformaliai papasakoti apie vizitą. Tuo tarpu S. Lavrov sausai pareiškė: "Įvairios sritys, kuriose mūsų pozicijos nesutampa, bus aptariamos."

Nuo Sovietų Sąjungos subyrėjimo įprastinė Vašingtono logika buvo ta, kad naujas Šaltasis karas nebėra įmanomas nebeegzistuojant JAV ir SSRS ideologiniams skirtumams. Bet argi tai tikrai tiesa? Vienas G. W. Bush administracijos pareigūnas teigia, kad buvęs žingeidus Amerikos laisvosios rinkos, demokratinių reformų bei nūdienos Rusijos ypatumų tyrinėtojas tapo dar vienu žvėrimi. V. Putin vyriausybė pradėjo manipuluoti taisyklėmis, kurias lemia naujos fašizmo formos, laisvos rinkos ir valstybinė kontrolė. Neišdrįskite su Rusijos elitu kalbėti apie demokratijos šlovę: jiems jau pakako amerikiečių patarimų.

Vis tik niekas daugiau nejaudina kaip dabartiniai nesutarimai dėl G. W. Bush priešraketinio skydo ir V. Putin raketos bandymo. Tas pats amerikiečių pareigūnas sakė, kad Rusija "pamažu tampa revizionis-

tine galia, norinčia peržiūrėti 1989 ir 1991 metų įvykių rezultatus", užbaigusius Šaltąjį karą. "Tai tikrai neraminanti mintis." Geriausias revizionistinių siekių pavyzdys – Rusijos moratoriumas Konvencinės ginkluotės Europoje sutarčiai, kuri riboja ginklų ir karių skaičių Europoje.

Liūdna, tačiau tai žymi tam tikras slinktis po Šaltojo karo susikūrusiame pasaulyje. Lyginant su situacija prieš dešimt ar šiek tiek daugiau metų, tikėjimas mesianistine demokratijos ir laisvų rinkų galia pasiekė naujas žemumas. G. W. Bush prisidėjo prie šios tendencijos sudarydamas sąlygas Irakui dezintegruotis į visišką liūną, demonstruojantį didžiausias demokratijos nesėkmes nuo Veimaro Respublikos laikų. JAV prezidentas parodė savo veidmainiškumą vienu metu laikydamasis demokratinės retorikos ir bendradarbiaudamas su tokiais diktatoriais kaip Pervez Musharraf Pakistane ir Hosni Mubarak Egipte. Ne tik Rusija, bet ir Kinija – kitas Vašingtono Šaltojo karo laikų priešininkas – stengiasi pateikti savo viziją dėl kitokio pasaulio įrodydamas, kad veržli rinkos ekonomika gali puikiai veikti ir totalitarinio režimo sąlygomis. Šiandien belieka tikėtis, kad susitikime Kennebunkport eisis kur kas geriau. Bent jau geriau negu Potsdame.

JAV valstybės sekretorė Condoleezza Rice ir Rusijos užsienio reikalų ministras Sergej Lavrov Potsdame apsikeitė lediniais, netgi baisiais žodžiais.

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija “Viltis”, Inc.

Algirdas V. Matulionis, *Pirmininkas / President*

Vytautas Radžius, *Redaktorius / Editor*

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78. Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$1.00. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

BIRŽELIS LIETUVOJE IR AMERKOJE

■ Kiekvieną birželį prisimename savo tautos tragediją, kai 1940 m. birželio 14 dieną į Kremlių buvo iškviestas Lietuvos Užsienio reikalų ministras Juozas Urbšys ir jam Sovietų Sąjungos Užsienio reikalų ministro V. Molotov įteiktas ultimatumas, kad Raudonoji armija tuoj įžengs į Lietuvą. Lietuva buvo kaltinama pagrobusi Sovietų karius ir dar kitais išgalvotais kaltinimais. Ultimatumė reikalavo sudaryti bolševikinę vyriausybę ir įleisti neribotą skaičių Sovietų kariuomenės.

Visi tie reikalavimai griežtai prieštaravo tik prieš keletą mėnesių Sovietų pasirašytai 1939 m. spalio 10 d. sutarčiai, kad ši sutartis negali paliesti susitariančių valstybių suvereninių teisių ir ypač nesikišimo į vidaus reikalus. Sovietų Sąjunga pati sulaužė sutartį. Kai J. Urbšys paprašė V. Molotov pratęsti laiką, kad Lietuvos vyriausybė galėtų deramai apsvarstyti ultimatumą ir atsakyti, tai V. Molotov net užriko ant J. Urbšio už “Lietuvos pardavinėjimą” ir pasakė: “Visai nesvarbu, koks bus atsakymas – teigiamas ar neigiamas – kariuomenė rytoj žengs į Lietuvą”.

Jungtinės Amerikos Valstijos, kaip žinome, niekada nepripažino Lietuvos okupacijos ir jos prezidentai pasisakydavo už Lietuvos nepriklausomybę. Ypač aiškiai tai pareiškėdavo 40-asis prezidentas Ronald Reagan. Jis 1983 m. būdamas Londone, po pasitarimų su D. Britanijos premjere Margaret Thatcher. Sovietų Sąjungą pavadino “blogio imperija”. Prez. R. Reagan 1982-ųjų birželio 14 dieną pirmą kartą oficialiai paskelbė Baltijos laisvės diena ir JAV Kongresas jam pritarė. Tai buvo drąsiai Kremliui pasakyta tiesa į akis – Washingtono nusistatymas – nepripažinti prievartinio Baltijos valstybių įjungimo į SSRS, o 1988-uosius – “Lietuvos nepriklausomybės metais”.

KGB agentai iš Washingtono, kuriuos pateikia istorikas A. Anušauskas rašė: “*Emigrantų nacionalistinių centrų spaudimu, JAV Kongrese rengiama speciali rezoliucija “jubiliejais” proga (t.y. Vasario 16-osios 70-ųjų metinių), o administracija planuoja surengti priėmimą Baltuosiuose rūmuose lietuvių atstovams su “lietuvių diplomatijos šefu” St. Lozoraičiu priešakyje. Priėmime kalbą sakys prez. R. Reagan, tikimasi, kad jis 1988 metus paskelbs “Lietuvos nepriklausomybės metais”.*

1985 m. Vasario 16-oji buvo oficialiai paskelbta Lietuvos “nepriklausomybės diena”. 1985 m. prez. R. Reiganas išleido dekretą Nr.271 ir pasirašė oficialią deklaraciją, kurioje pareiškė, kad “laimina teisingą mažos laisvę mylinčios tautos kovą” ir jai pritaria, o kiekvienių metų birželio 14-ąją paskelbė “Baltijos šalių laisvės diena”. JAV Baltuosiuose rūmuose ir Valstybės departamente kasmet rengiami priėmimai Baltijos šalių reakcinės emigracijos vadovams.”

Kremliaus vadovai keitėsi nuo 1917 metų, bet jų tikslai liko tie patys. Vakarami bandė daryti Maskvai nuolaidas, manydami perauklėti bolševikus į sąžiningus politinius partnerius. Tačiau dabar staiga, gegužės 28 d., Kremlius pareikalavo kad vėl birželio vidury būtų skubiai sukviesta JAV ir Europos valstybių konferencija aptarti pasirašytai branduolinių ginklų apribojimo sutartčiai, kurią Rusijos prezidentas grasina nutraukti, jei nebus sutikta su rusų reikalavimais neplėsti NATO ir neleisti JAV sukurti branduolinės apsigynimo sistemos Europoje.

Šiandien Lietuva NATO narė, gal daugiau nepasikartos tragiškojo birželio įvykiai.

S. Tūbėnas

RUSIJAI PASAKYTA, KAD JI YRA EUROPOS SĄJUNGOS KAIMYNĖ

Visi žinome, kas bandė įvesti į politinę apyvertą terminą "artimasis užsienis". Tai turėjo reikšti ne vien geografinę, bet ir interesų, siekiamos prioritetinės įtakos, tariamų "teisių" ir užvaldymo bei išgalėjimo zoną valstybės kaimynystėje. Kaimynai verčiami satelitais arba dominijomis. "Zona" savo ruožtu turi reikšmių ratą nuo GULAGų iki Molotovo-Ribbentropo pakto. Šiame II-jo pasaulinio karo projekte numatytos okupuoti zonos buvo vadinamos įtakų sferomis.

Ekspansionistinis, ypač neokolonialistinis tokių išradimų turinys buvo gerai matomas, ir Europos Taryba, 1996 m. sausį priimdama Rusiją visateise nare, uždraudė jai naudoti "artimojo užsienio" sąvoką. Taip buvo pasipriešinta Rusijos diplomatinėms pastangoms rūšiuoti Europos šalis. Vėliau tos pastangos "skaldyk ir valdyk" pasireiškė įvairiais kitais pavidalais ("Ukraina – nesikiškite – mūsų vidaus reikalas!"), kol neseniai vėl gavo atkirtį Samaroje.

Tačiau ir tiesioginė "artimojo užsienio" koncepcija kartkartėmis atgimdavo konkuruodama su europietiška "naujos" arba "geros kaimynystės" samprata. Tai nelengva, ypač, jeigu europiečiai apkaltinti konkurencija ima ir išsigąsta. O reali Rusijos politika remiasi tokia geopolitika, kuri mato visą Europą kaip "artimąjį užsienį". Ateityje – tiesiog kaip Rusijos energetinio politinio "heartlando" priedą.

Galų gale ateina susivokimas, kad kaimyninio užsienio arba užsienio kaimynų sąvoka yra abipusė. Ne vien mes – kažkieno artimi kaimynai, bet ir tas "kažkas", net labai didelis, yra mums kaimynas. Normalus, t.y. naudingas, arba prastas, žalingas, nelygu elgesys.

Estija štai turėjo progą suvokti, kad Rusija yra jos tikras artimasis užsienis. Artimas geografiškai ir be galo tolimas politinės kultūros prasme. Estijos užpuolimas priminė man kai kurias ankstesnių metų konferencijas bei diskusijas apie Europos ribas. Iš tiesų, formali geografija tai dar ne viskas. Yra civilizacinės, kultūrinės ribos, yra principai ir pasulėžiūriniai ryšiai, kurie jungia tautas – arba nejungia. Deja, dabartinė Rusija stovi už Europos ribos ir pati save vadina Eurazija, niekina Europos humanistinę bendrabūvio filosofiją ir demokratijos principus, atvirai skelbiasi esanti ir būsianti kitokia.

Tai padeda pabusti, susi-

vokti ir Europai, kad ji pati yra ir kultūrinė, ir politinė vienuma, o ne būrys kiškių, kuriuos gaudys kilpomis ir valgys po vieną. Taip, galų gale, Rusijai buvo pasakyta, kad ji nėra Estijos, Lietuvos arba Lenkijos kaimynė, ji yra Europos Sąjungos kaimynė.

Žinoma, ES viduje tebėra ir senosios istorinės kaimynystės su savais prisiminimais, interesų konkurencijomis ir animozijomis. Bet visa tai bus suvokiama ir įveikiama kaip anračiai dalykai stovint greta prieš nedraugišką ir agresyvią didžiąją Eurazijos kaimynę. Rusija nori skaldyti Europą, bet savo brutualumu – vienija. Šioje sąveikoje didieji ištvermės ir solidarumo išmėginimai – dar priekyje. Kol kas kaimynas tik mankštinasi, mėgina raumenis. Prieš Lietuvą (jau ketvirtoji naftos blokada!), Ukrainą, Gruziją, Lenkiją, Baltarusiją, Estiją...

Ir mėgina užmesti kitiems kiškiams kuo daugiau "Gaz-promo" kilpų. Vokietija, Vengrija, dabar Latvija... O Europos Sąjunga vėluoja suformuoti bendrą energetinę strategiją. NATO už mus to nepadarys. Ypač kai Rusija naudoja specifinį, savo kultūrai tradicinį, ginklą – globalinį kyšininkavimą.

Dar vienas geografiškai tolimesnės, bet strategiškai svarbios kaimynystės atvejis yra kaimyno kaimynas. Norėtume gero bendradarbiavimo su Viduriniąja Azija, su visa Šiaurės Afrika, norėtume taikos Artimuosiuose Rytuose. Tačiau nei Rusija, nei Iranas to nenori, siekia konfliktų ir hegemonijos. Gal dar ne visai aišku, kokį vaidmenį Iranas vaidins, kai jo draugė Rusija apkabins Vidurio Europą vamzdynų replėmis iš šiaurės ir pietų. Dabar tą būsimą vaidmenį tikrina prismaugta Baltarusija. Bet laikas suvokti, mano galva, Turkijos bei Irako strateginės kaimynystės svarbą Europai ir neleisti, kad šios dvi šalys susiremtų tarpusavy, pavyzdžiui, dėl kurdų.

Vidurinioji Azija tebestovi ateities pasirinkimų ir klaninių karų kryžkelėse. Ten kryžiuojasi Rusijos, Kinijos ir Tolumųjų Vakarų interesai. Kokios bebūtų Vidurinės Azijos šalys skirtingos, jos visos turi bendrą vardiklį – Rusiją. Ir jos per energijos bei tranzito kainas subsidijuoja Rusiją milžiniškomis sumomis. Kitas jų bendras vardiklis – ribota veiksmų laisvė.

Mūsų kaimynų kaimynai, kuriuos jau suvokiame Europos ribose, yra Gruzija ir Azerbaidžanas; tokia būtų ir Armė-

nija, jeigu pati norėtų. Toks galėtų būti Kazachstanas, šiek tiek net įsiterpęs į geografinę Europą, jeigu pajėgtų pasirinkti ne vien Rusiją, pirmiausiai, energetinių išteklių tranzitui.

Tačiau esminį vaidmenį Europos pastangose išsaugoti laisvę suvaidins didelės kaimynės didelė kaimynė **Kinija**. Šios demografinė ekspansija į praktiškai tuščią Rytų Sibirą – o žemės už Baikalo prieš 200 metų dar mokėjo Kinijai duoklę – privers Rusiją prablaivėti, nekariauti su demokratijomis, arba pastūmės į visišką beprotybę.

Mokslininkai ir analitikai sako, kad Rusijos naftos atsargų esą dar dvidešimčiai metų. Tokį laikotarpį sau numato, per kurį reikia spėti užvaldyti Europą, ir geopolitiniai Kremliaus strategai. Dėmesio verta jų naujausia futurologinė knyga "**Trečioji imperija**", neva romanas, bet ir rusų politinio elito "**Mein Kampf**". Eina didžiuliais tiražais, patinka ir svaigina. Ten Europos užvaldymui ir Amerikos parklupdymui skiriama dar perpus mažiau laiko. Ligi 2015 m. Baltijos šalių jau apskritai nelikę, jas išžudys Rusijos kariuomenė.

Lietuviai, latviai ir estai būsią fiziškai išnaikinti kaip išdavikai. "Tai baisus Rusijos protų būklės simptomas", sako rusų politologas Andriejus Piontkovskis. Knygą parašė buvęs Dūmos vicepirmininkas, o su entuziazmu reklamuoja V.Putino mėgiami autoriai M.Leontjevas, A.Duginas. Tai už tokią kraugerišką Rusiją, džiaugiasi A. Duginas, "norisi ir gyventi, ir mirti". Trečiasis Reichas – visai atvirai, o vargšė kaimynė ES, lyg apsvaigus nuo smauglio žvilgsnio, vis dar lemena apie "bendrą laisvės ir teisingumo erdvę". Su kuo? Juk Rusijai nereikia nei laisvės, nei teisingumo, tik palengvinto vizų režimo palengvintai ekspansijai. O toks vienašališkumas kompromituoja, kenkia ir mūsų artimiausių Rytų kaimynų baltarusių vizoms.

Baltijos tautoms, beje, galima atkeršyti ir ekologine katastrofa. Tai Rusijos vamzdis jūros dugnu per baisiai nuodingus rūdijančių bombų kapiynus. Vokietija laimina šią grėsmę nesiimdama jokios atsakomybės. Neliks tų "pribaltų" – na, ir kas? Beje, tam gali neprireikti nei Raudonosios Armijos ir tiesioginio, primityvaus genocido, kaip Karaliaučiaus krašte arba Čečėnijoje. Išdavikus "pribaltus" galima išnaikinti būtent tuo

(Nukelta į 4 psl.)

PREZ. V. ADAMKUI NOTRE DAME UNIVERSITETAS SUTEIKĖ GARBĖS DOKTORATĄ

Edvardas Šulaitis

Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus savo privačios kelionės į JAV metu lankėsi Čikagoje ir Indianos valstijoje. Jo kelionės tikslas buvo vizitas Notre Dame katalikiškame universitete, netoli nuo Čikagos esančiame South Bend (IN) mieste.

Čia Lietuvos vadovas viešėjo dvi dienas – šeštadienį ir sekmadienį, gegužės 19 ir 20 dienomis. Šeštadienį V. Adamkus dalyvavo šio prestižinio katalikų universiteto mokslo metų pabaigos ir diplomų įteikimo ceremonijoje, kur jis pasakė kalbą absolventams. O kitą dieną pats priėmė garbės daktaro regalias.

“PALIKITE PASAULĮ GERESNĮ”

Savo kalboje mūsų šalies vadovas ne kartą paminėjo Lietuvą ir jos nepriklausomo gyvenimo periodą. Prezidentas V. Adamkus kreipėsi į susirinkusiuosius: “Man didelė garbė kreiptis į absolventus, baigiančius Notre Dame universitetą, garsėjančią neblėstančiu atsidavimu humanitariniams, klasikiniams ir laisvųjų menų mokslams bei kartinėms Vakarų civilizacijos vertybėms. Man, praleidusiam didžiąją savo gyvenimo dalį Jungtinėse Valstijose ir čia išmokusiam svarbiausias gyvenimo pamokas, be galo malonu kreiptis į jus. Gyvendamas šioje šalyje, supratau, kaip laisvė, demokratija, gyvenimo įvairovė ir laimės siekimas yra įmanomi visuomeniškų žmonių tautoje.

Be to, mano patirtis čia padėjo suprasti, kad vienu metu galima būti ir savo nelaimingos, iš politinio pasaulio žemėlapio išbrauktos šalies patriotu, ir ištikimu šaliai, priėmusiai tave ir suteikusiai prieglobstį nuo nežinomybės ir nesaugumo, kurį jaučia palikusieji tėvynę. Svarbiausia tai, kad gyvendamas Jungtinėse Valstijose išmokau svarbiausią pamoką – supratau, ką reiškia mums, žmonėms, sugebėti vertinti save ir aplinkinį pasaulį, remiantis savo protu ir sąžine. Norėčiau priminti, kad mano tėvynės, Lietuvos, kaip ir kitų Rytų ir Vidurio Europos tautų žmonės, penkiasdešimt metų šios galimybės neturėjo”.

Toliau prezidentas V. Adamkus nemažai dėmesio savo kalboje skyrė Lietuvos dabartinei situacijai. “Lietuvos įstojimas į Europos Sąjungą ir į NATO yra, be abejonės, vienas svarbiausių įvykių Lietuvos istorijoje, sakė jis. – Tai skatina iš naujo apmąstyti Lie-

tuvos situaciją per paskutiniuosius septyniolika metų.

Beveik nekęla abejonių, kad Lietuva jau pasiekė lūžį savo istorijoje, kurį būtų galima palyginti tik su krikštu keturioliktame amžiuje. Pavėluotai prisijungusi prie krikščioniško ir modernaus pasaulio, turinti kelis kultūrines ir civilizacijos tapatybės sluoksnius, Lietuva, atrodo, pagaliau eina integracijos į Vakarų prekybos ir saugumo sistemą keliu.

Moderni Lietuva iškilo kaip Rytų ir Vidurio Europos tauta, pabrėždama stiprų istorijos jausmą ir esminį kultūros bei kalbos vaidmenį politinės emancipacijos procese. Lietuvą visiškai pagrįstai būtų galima apibūdinti kalbos, kultūros ir istorinės atminties tauta.

Lietuva, gyvenusi visiškos kontrolės, griežtos cenzūros, smurto politikos, ciniško melo, grėsmingos ideologijos skiepimo ir šiurkščių pagrindinių žmogaus teisių pažeidimų pasaulyje, kaip ir kitos Vidurio bei Rytų Europos tautos, geriau nei bet kuri Vakarų Europos šalis žino laisvės skonį ir vertę. Daugiau nei pusę šimtmečio atplėšta ir izoliuota nuo laisvų tautų šeimos, Lietuva pagaliau grįžo į ten, kur šimtmečius buvo jos vieta – į Vakarų pasaulį, bendrų vertybių erdvę. Lietuva jautriai suvokia politinį ir kultūrinį pliuralizmą, nes kažkada buvo įvairių etninių grupių, religijų ir kultūrų šalis”.

O kreipdamasis į gausų Notre Dame universiteto absolventų būrį, Lietuvos vadovas pabėrė daug linkėjimų.

“Linkiu, kad būtumėte verti šio naujojo amžiaus ir padarytumėte pasaulį geresne vieta gyventi, - sakė prezidentas V. Adamkus. – Manasis pasaulis buvo dvidešimtojo, o jūsiškis – dvidešimt pirmojo amžiaus. Kaip daugelis kitų mano kartos ir patirties politikų, aš padariau viską, kas įmanoma, kad nutiesčiau kelią į dvidešimt pirmąjį amžių, tačiau mes be jūsų negalėsime tapti jo dalimi ir stoti į kovą su iššūkiais. Todėl skatinu Jus žengti į šį nekantriai Jūsų laukiantį pasaulį”.

“Būkite drąsūs, patenkinkite didelius žmonijos lūkesčius ir palikite pasaulį geresnį, nei jį radote. Nebijokite mąstyti, nebijokite reikšti savo minčių, nebijokite kalbėti žmonių vardu ir, svarbiausia, - nebijokite paversti savo minčių darbais. Būkite savimi. Būkite

Notre Dame universiteto rektorius pristato Lietuvos prezidentą Valdą Adamkų, dešinėje, kuriam suteikiamas teisės garbės daktarato laipsnis.

tais, kurie atėjo pakeisti pasaulį. Ir būkite laimingi”, - baigė savo mintį prezidentas V. Adamkus.

DEMOKRATIJOS GYNĖJAS

Gegužės 20 d., sekmadienį Notre Dame universiteto mokslinių ir garbės laipsnių teikimo iškilmėse, kurias stebėjo 12,000 žmonių, Lietuvos prezidentas buvo sutiktas gausiais plovimais, o pats renginys buvo pradėtas Lietuvos himnu.

Pristatant prezidentą V. Adamkų, programos vedėjas pabrėžė, kad garbės daktaro laipsnis jam yra suteikiamas už ypatingus nuopelnus, kurie tampa sektinu pavyzdžiu jaunimui.

“Todėl garbės daktaro laipsnis šiandien yra suteikiamas antrą kadenciją einančiam Lietuvos Respublikos Prezidento pareigas demokratijos gynėjui, pasipriešinimo pirmajai sovietų okupacijai dalyviui, vėliau emigravusiam į Jungtines Amerikos Valstijas, gyvenusiam Čikagoje ir dirbusiam Aplinkos apsaugos agentūroje. Lietuvai išsivadavus iš priespaudos pančių, jis įsitraukė į savo šalies politiką ir tapo Prezidentu, kuris skatina ekonomines reformas, puoselėja žmogaus teises, socialinį teisingumą ir teisės viršenybę. Tai Valdas Adamkus iš Vilniaus, iš Lietuvos”, - sakė vienas Notre Dame universiteto vadovų.

Iš viso čia tądien garbės daktaro regalias gavo 9 asmenys, tarp kurių buvo vienos iš didžiausių pasaulyje bendrovių “General Electric” valdybos pirmininkas ir direktorius Jeffrey R. Immelt; popiežių Jono Pauliaus II ir dabartinio popiežiaus Benedikto XVI pamokslininkas kapucinas Ra-

niero Cantalamessa, tris kartus Nobelio taikos premijai nominuotas graikų katalikų bažnyčios arkivyskupas Elias Chacour; Michigan Universiteto rektorė Mary Sue Coleman; pasaulyje kovos su AIDS ir tuberkulioze autoritetu pripažintas daktaras Paul Farmer; Katalikų pagalbos tarnybos vadovas Kenneth Hackett; vienas žinomiausių JAV skulptorių Richard Kunt.

Taip pat Lietuvos prezidentas dalyvavo šio universiteto surengtuose dvejuose pietuose garbingiems svečiams šeštadienį ir sekmadienį.

SVEČIAVOSI PAS DRAUGUS ČIKAGOJE

Prezidentui V. Adamkui iki šiol garbės daktaro laipsnius yra suteikę 16 Lietuvos ir užsienio valstybių universitetų.

Iš Lietuvos išvykęs gegužės 16-osios popietę, atgal į Vilnių prezidentas V. Adamkus sugrįžo pirmadienio, gegužės 21-osios vakare. Porą dienų jis svečiavosi pas savo draugus Čikagos priemiestyje kartu su kiek anksčiau čia atvykusia žmona Alma.

Šiemet tai jau buvo antrasis prezidento V. Adamkaus vizitas JAV. Pirmasis įvyko vasario pradžioje, kai jis, grįždamas iš savo atostogų Meksikoje, viešėjo San Francisco mieste ir Washingtone, kur buvo priimtas JAV prezidento George Bush. Be to, susitiko ir su sostinės lietuviais.

(Atkelta iš 3 psl.)

RUSIJAI PASAKYTA...

vamzdžiu, kurį Rusijos imperializmas, Vokietijai laiminant, rengiasi tiesti Baltijos dugnu per surūdijusio cheminio ginklo savartynus Gotlando ir Bornholmo įlankose. O juos savo ruožtu užtaisė apie 1946 m. ta pati Raudonoji Armija.

Susitarus tiesti vamzdyną, Vokietijos “Die Welt” džiūgavo – dabar būsim tiesioginiai kaimynai, netrukdydys tos tarpinės tautos! Taip mąstant apie europinę kaimynystę, geriau, kad tų tarpinių tautų išvis nebūtų. Todėl ir Europa kaip visuma (ES) turėtų planuoti savo tvarkaraščius ir konsoliduotą savigną energetinėje apsiausulyje, pasaldinamoje korupcija. Bent dvidešimčiai metų į priekį, per kuriuos reikia išlikti. Ir vienyti su JAV naujo variklio, alternatyvių energijos šaltinių paieškose. Matyti augančią fašistinę Rusiją atviromis akimis. Pripažinti, kad partnerystė ten suvokiama kitaip, negu Vakaruose. Maskvai partnerystė nėra kooperacija, bet žaidimas, kurio partnerį reikia aplošti.

Nuo savęs dar pridėsiu įsitikinimą, kad europiečiams padėtų “gerovės valstybės” mito korekcija: nesiekti gerovės moraliniame vertybiniame pakrikime ir laisvės kaina. Moralinė vertybinė Europa labiau imponuotų ir kaimynams, ir kaimynų kaimynams. Tikriausiai ne vienas jūsų pasakys, kad aš kalbėjau ne pagal temą – ne apie Vidurinę Aziją. Iš tikrųjų, prioritetą atidaviau giluminei Azijai, senųjų tironų Azijai, kuri dabar iš naujo formuojasi Rusijos režimo ir jo norimos primesti nevertybinės kultūros pavidalu. Kalbėti apie antraeilius geopolitinius dalykus, kurie nenulems Europos ateities, žinoma, taip pat galime ir turėsime švietėjiškos naudos. Tačiau pasidarysim ir žalos, jeigu tai reikš prarastą kompasą bei laiką, kažkodėl kišant galvą pirmiausiai į Karakumų smėlį. Jeigu Rusijoje, jos Trečiajame Reiche, nebus demokratijos ir Europos, tai nebus jų nė Vidurinėje Azijoje. Todėl padėkim pirmiausiai rusams – nepaskęsti savo valdovų giluminę Aziją.

Europos Parlamento narys prof. V. Landsbergis

Pranešimas diskusijoje “Europos Kaimynystės politika ir Vidurinėsios Azijos strategija”, skirtą Romos sutarties 50-mečiui pažymėti. 2007 05 21.

PRENUMERUOKITE DIRVĄ	
	METAMS - \$55,
	PUSEI METŲ - \$40,
	PIRMA KLASE - \$78,
	ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
	METAMS - \$130.00

DIPLOMATAS SUGRĮŽO AMŽINO POILSIO Į TĖVYNĘ

Lietuvos užsienio reikalų ministras Petras Vaitiekūnas gegužės 22 dieną Vilniaus Antakalnio kapinėse dalyvavo iškilmingoje pirmojo atkurtos Lietuvos valstybės ambasadoriaus Jungtinėse Tautose, ilgamečio Lietuvos generalinio konsulo Niujorke Aniceto Simučio ir jo žmonos Janinos Simutis palaikų perlaidojimo ceremonijoje.

Lietuvos diplomatijos vadovas P.Vaitiekūnas pabrėžė, kad A.Simutis grįžta į Tėvynę, kuriai ištikimai tarnavo nuo jaunystės iki paskutinio atodūσιο. Grįžta, kad amžiams liktų su mumis, kad jo kilnus gyvenimas tarsi keldų žvaigždę nušviestų kelią žmonėms, pasirinkusiems ištikimos tarnystės savo valstybei kelią.

"1936 metais jaunas diplomatas Anicetas Simutis pradėjo sekretoriaus darbą Lietuvos generaliniame konsulate Niujorke. Pagal tuometinę praktiką diplomato tarnyba užsienyje turėjo trukti apie ketverius metus. O užtruko šešias dešimtis metų. Tai lėmė mūsų Tėvynės likimas ir legendinės Lietuvos diplomatinės tarnybos narių valia, jų sugebėjimas atsilaikyti ir dirbti ypatingai sudėtingomis sąlygomis", – pažymėjo ministras.

Pasak P.Vaitiekūno, ištikimybė diplomato priesaikai, meilė Tėvynei ir negestanti viltis matyti ją vėl laisvą ir išdidžią pasaulio valstybę, buvo tas šaltinis, iš kurio Anicetas Simutis kartu su mūsų diplomatijos, kaip jis sakydavo, "pirmtakūnais", sėmėsi

jėgų atkakliai dirbti savo darbą. Dirbti gaunant minimalų atlygį. Dirbti valstybei, kuri egzistavo tik mūsų atminties žemėlapyje, atsisakius bet kurios kitos karjeros, galėjusios sugundyti tuos labai gabius, išsilavinusius žmones.

1909 metų vasario 11 dieną Tirkšliuose (Mažeikių raj.) gimęs A.Simutis studijavo Vytauto Didžiojo ir Kolumbijos universitetuose, 1931 metais įsidarbino Užsienio reikalų ministerijoje. Nuo 1936 metų dirbo Lietuvos generaliniame konsulate Niujorke – sekretoriumi, konsuliniu atašė, vice-konsulu, generaliniu konsulu.

1991 metais ambasadorius A.Simutis buvo pirmasis Lietuvos atstovas, įteikęs skiriamuosius raštus Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui.

A.Simutis buvo aktyvus lietuvių išeivijos bendruomenės narys, daugelio straipsnių JAV lietuvių spaudoje autorius, stengėsi plėtoti Niujorko lietuvių prekybos rūmų veiklą, lankėsi ir skaitė pranešimus lietuvių bendruomenei Argentinoje, Brazilijoje, Urugvajuje ir Venesueloje. 1953 metais diplomatas parengė ir išleido "Pasaulio lietuvių žinyną".

A.Simučio nuopelnai Lietuvos valstybei įvertinti Lietuvos Didžiojo Kunigaikščio Gedimino ordino Didžiuoju kryžiumi ir Komandoro kryžiumi.

Ambasadorius A.Simutis mirė 2006 metų kovo 8 dieną Niujorke.

LR URM Informacijos ir viešųjų ryšių departamentas, Spaudos ir viešųjų ryšių skyrius

KĖSLAS DARKYTI LIETUVIŲ KALBĄ

Pirmadienį (gegužės 28 d. - *red.*) pas premjerą Gediminą Kirkilą surengtame pasitarime sutarta pritarti Vardų ir pavardžių įstatymo projektui, kuriuo siūloma valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų sudaromuose ir išduodamuose dokumentuose vardus ir pavardes leisti rašyti ne tik lietuviškais, bet ir kitais lotyniško pagrindo rašmenimis. Teko, žinoma, papildyti lietuvišką abėcėlę keliomis raidėmis, Šekspyra vadinti Chakespeare, Degolį – de Gaule, Kačinskį – Kaczynskiu. Nors kalba bus sudarkyta, tačiau kiek "naudosis" turėsime: bus patenkintos tuščios saujelės Lietuvos lenkų, save įvardijančių lenkais Lietuvoje, ambicijos!

Užsienio reikalų ministerijos sekretorius Žygimantas Pavilionis suskubo įstatymo projektą argumentuoti, žinoma, melagingai, kad svetimvardžių dirbtinis sulietuvinimas buvo įvestas tik sovietiniais laikais

ir ne viena kartą lietuvių kalbos komisija bandė pasiekti, kad jau bent mokslinėje literatūroje galėtume svetimvardžius rašyti autentiškai, tačiau sovietinė cenzūra uždrausdavusi tai daryti.

Akivaizdu, kad naujo įstatymo projekto atsiradimo priežastis kita.

Antikonstitucinį flirtą su lenkais pradėjęs ir Lietuvos lenkams pavardės lenkiškais rašmenimis rašyti pasižadėjęs, tuo prie tautinės mažumos kiršinimo prisidėjęs, Valdas Adamkus neturi kur trauktis, taigi, labai panašu, kad prievartauja Seimo Lietuvių kalbos komisiją, kitas institucijas.

Tegul jau geriau nukenčia prezidento, o ne lietuvių kalbos "veidas"; prezidentų turėjome ir ateityje daugiau turėsime, o kalbą teturim vieną. Saugokime ją!

Tebūna gėdos ženklų ženklinais mokesčių mokėtojų pinigais išlaikomi bei tuščių

Lietuvos diplomato Aniceto Simučio ir jo žmonos Janinos pelenai perlaidoti Antakalnio kapinėse, Vilniuje.

LR URM nuotr.

MOTERYS IR LAISVĖ

Vilius Bražėnas

Istorikai gal išriš klausimą, kada ir kaip išsivystė moters įtaka į kovą už žmonijos laisvę. Tuo tarpu tenka remtis istorinėmis nuotrupomis.

Tai vyravo jau Europinės civilizacijos pradžioje. Yra užsilikęs senovės graikų motinos įspėjimas kovon išeinančiam sūnui: "Sugrįžk su skydu, arba ant skydo". Su skydu – nugalėtojas. Ant skydo – bendražygių parneštas kaip garbingai žuvęs karys. Panašiai elgėsi ir girion sūnus išleidusios Lietuvos partizanų motinos.

Ne be pagrindo moters figūra vyravo Prancūzijos revoliucijos vaizduose. Ji vėl pasirodė Kinijos studentų masinėje demonstracijoje Tenmanjen aikštėje. Ji dėvėjo tą pačią Paryžiaus revoliucijos kepuraitę, tik su pridėtu JAV Laisvės statulos žibintu iškeltoje rankoje. Tas įvykis buvo klaidingai suprastas Vakaruose kaip demonstracija už "demokratiją". Tikrumoje ten buvo demonstruojama už pagerintą socializmą. Raudoni Kinijos vadai tada nepakentė jokių "pagerinimų". Dabar ir kiniečiai, ir europiečiai raudonieji, išgudrėjo komunizmo įvaizdžio padailinimo mene.

Tad, kaip matėme, JAV Laisvę atstovavo moters stovyla. Ir Lietuvoje ją išreiškė moteris su vėliava. Tik, palyginimui, vietoje švietimo žibinto JAV stovylos rankoje, moterį švietėją čia atstovauja skulptoriaus Rimšos "Motinos Mokykla". Joje motina prie ratelio, rankoje laiko knygą. Mūsų dvasinio,

ambicijų neatlaikantys, nepelnytai save kalbininkais bei valstybininkais įsivardijantys, lietuvių kalbos darkytojai.

Ar atlaikys spaudimą ir gėda neženklintą veidą išsaugos Seimas, netrukus pamatysime.

Algimantas Zolubas

tautinio, valstybinio ar politinio švietimo istorija, gubernatoriaus Muravjovo ir kitų panašių svetimų satrapų dėka, yra žymiai skirtinga nuo bet kurios Europos tautos istorijos. Ir šandienos Nepriklausomoje Lietuvoje tautos švietėja moteris susiduria net su atvirkštine "graždanka". Spaudos draudimo metu Maskva brukio "graždanka" – raštą lietuvių kalba, bet rusų raidynu. Šiandien dažnai jaunimą (ir net "senimą"!) naveda į klystkelius atvirkštinė "graždanka". Tą "graždanką", mums nesiginant, tautai bruka lietuvių kalba ir raidynu pridengta Maskvos ir Vakarų globalistų antitautinės, antikrikščioniškos, antimoralinės kosmopolitinės dvasios spauda ir eteris.

Nežiūrint aiškaus pavojaus tautos išlikimui, visuomeninės, akademinės, politinės ir net dvasinės srities intelektualai ir inteligentai, šių dienų "bajorai", vyrai daugumoje nevyriškai snaudžia parimę ant savireikmės tvoros miėtų. Laimė Lietuvos moterys išeina į dvasinės kovos frontų pirmąsias linijas. Yra pavienių ir susibūrusių pasišventusių kovotojų mokyklose, parapijose, visuomeninėse organizacijose, "mažoje" spaudoje. Jos meta pirštinę korumpuotoms "graždankinėms" valdžios sritims ir "didžiai" spaudai. Politinė kovon išeina plačiau žinomos organizacijos ir judėjimai. Tarp jų ir moterų grupuotės.

Tarp moterų organizacijų išskirtina yra Lietuvos moterų lyga. Nepalyginamai veiklią spaudoje, nenuilstančią patriotizmo žadintoją – lygos vadovę prof. Oną Voverienę, už ne vieną aiškų vyrų šaukimą kovon, ne kartą esu pavadinęs "Lietuviška Orleano Mergele". Atsiėmęs į JAV, kame moterys suka veik visus politinių partijų ir visuomeninių organizacijų

ratelius, Lietuvos moterų lyga prilygsta "Eagle Forum" – "Erelis", JAV simbolio, forumui, kuris yra šeimų orumo ir patriotinio švietimo variklis. Tik tenai tokia veikla pasižymi ir provincijos skyriai, nepalikdami viso tautos žadinimo darbo vadovybei. Tikriausiai ir Lietuvoje kiekviename Lygos skyriuje yra pakankamai talento, kuris galėtų sustiprinti lygos vadovybės veiklą, padauginant ją skyrių skaičiaus daugiklio. Taip, kiek matoma, Vilniuje tai atlieka veiklos judintoja Lidija Veličkaitė su savo talkininkėmis. Žinoma, moterų veikla dar sustiprėtų, jei vadovybė galėtų skirti laiko ir energijos naujų skyrių steigimui.

Deja, ta pačia "sloga", tik daugiausia centro "čiaudėjimu", serga ir daugelis kitų organizacijų. Ypač akin krenta Katalikų parapijiečių nesusiorganizavimas tautos moralės kėlimo, Bažnyčios nuo organizuotų šmeižtų gynimo ir krikščioniškų – tautinių pažiūrų politikų rėmimo. Popiežius Benediktas 16-asis jau ne kartą ragino katalikus veiklai. Nejaugi parapijiečiai lauks, kol pats popiežius aplankys Lietuvos parapijas ir suorganizuos, pradžiai, bent trijų ar penkių parapijiečių komitetus? Moterys galėtų parodyti parapijos vyrams pavyzdį, sudarant parapijos veiklos branduolius. Tada komunistai, ateistai ir organizuoti moralės griovėjai pagaliau sužinotų, jog Lietuvoje yra intelektualinę sąžinę turinčių eilinių katalikų, o ne vien tik vyskupų.

Į vyskupų, kad ir stipriausius, pareiškimus antireliginiam ir dažniausiai prieš tautos dvasinę laisvę nusistačiusiems spaudos ir eterio biurokratams lengva nekreipti dėmesio, kai už tų pareiškimų nėra stiprių veikėjų balsų parapijose.

Tad Lietuvos moterims darbų tikrai nestinga. Pasitelkę tautos darbams vyrus, moterys "Pajudins žemę".

AR APGINSIME LIETUVIŲ KALBĄ NUO LIETUVIŲ KALBOS KOMISIJOS?

J. Vaiškūnas, V.V.Landsbergis

Žymūs visuomenės veikėjai, kalbininkai ir įvairių mokslo sričių atstovai jau ne kartą kreipėsi į Lietuvos valdžią, ragindami nedarkyti lietuvių kalbos, išlaikyti svetimvardžių lietuvinimo nuostatą. Buvo pateikti įvairūs kompromisiniai pasiūlymai šiuo klausimu. Kur jie? Valstybinės lietuvių kalbos komisija (VLKK) tiesiog juos tebeignoruoja.

2004 m. žinomi teisininkai doc. S.Šedbaras, A.Bugelevičienė, dr. A.Dziegoraitis, J. Ivoška, LMA narys ekspertas ir Lietuvių katalikų mokslo akademijos narys prof. P.Vaičekonis ir prof. A.Vaišvila "Lietuvos aide" 2004 m. birželio 18 d. paskelbė išvadą: "Svetimvardžių "autentišką" rašybą prieštarauja Lietuvos Respublikos įstatymams". Išvadą apsvarstė ir jai pritarė Lietuvos teisininkų draugijos valdyba (2004 05 10) ir Lietuvos advokatų taryba (2004 06 10).

Buvo atkreiptas dėmesys, kad reikalavimas dokumentuose, mokslinėje ir informacinėje literatūroje nelietuviškos kilmės tikrinius žodžius vartoti ne lietuviškai, bet "originaliosiomis formomis" pažeidžia Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalį (Valdžios įstaigos tarnauja žmonėms), 14 straipsnį (Valstybinė kalba – lietuvių kalba) ir 29 straipsnį, kuriame įtvirtintas piliečių lygiateisiškumo principas, siaurina lietuviškos rašybos sritis ir didžiai visuo­menės daliai beprasmiskai ap­ sunkina lietuviškų tekstų skaitymą, riboja piliečių savišvietos galimybes.

Kiekviena tauta naudoja­si savu raidynu. Lotynišką abėcėlę pasirinkusios tautos, kiekviena sau, šį raidyną pritaikė savo kalbai, prikurdamos reikiamų papildomų ženklų. Tad maža pažinti atskiras raides - būtina žinoti, kaip tos raidės ar jų junginiai atskirose kalbose yra taria­mi.

Žinomas kultūros veikėjas S. Tijūnaitis (1888 – 1966) 1938 m. rašė: *"Buvo laikas, kad nulietuvėjusi tautos šviesuomenė, sąmoningai žalodama kalbą, vijo ir išvijo lietuvių kalbą iš viešojo gyvenimo.[...] Dabar + naujoji mūsų šviesuomenė vėl pradėjo žaloti kalbą... tuščiu pamėgdžiojimu pradėjo knisti gražaus lietuvių kalbos medžio šaknis. [...] Svetimus žodžius ir vardus rašydami, darome tokių nesąmonių, kad net koku. Tegul vakariečiai rašo ir taria savo žodžius ir vardus kaip sau nori. Bet mes jų žodžius ir vardus rašome s a v o žmonėms. Mūsų laikraščiai leidžiami lietuviams. Tai tenbūnie žmonės mulkinami taip parašytais vardais, kurių skaitytojai nemoka perskaityti ir taria*

taip, kaip parašyti. Kas mums darbo, kaip prancūzai ar anglai taria ir rašo: jų tokia kalba ir rašyba, jie tai daro savo žmonėms, visai nekreipdami dėmesio į lietuvius. Bet mūsų kalbai visai netinka vakariečių rašybos pavyzdžiai: mes savo žodžius tariame taip, kaip parašyti, ir rašome taip, kaip tariame, todėl mums neįmanoma kitaip rašyti ir svetimų vardu".

Trojos kumelaitė

2002 metais Lietuvos Seimas rinkimuose į Lietuvos savi­valdybes leido rinkti ir Lietuvos pilietybės neturinčius bei lietuvių kalbos nemokančius svetim­taučius. Pastaruoju metu A.M. Pavilionienės iniciatyva bando­ma įstatymiškai įteisinti Valstybinės kalbos neprivalomumą privačiose įmonėse. Tuo būdu būtų radikaliai susiaurinta valstybinės kalbos vartojimo sfera ir įstatymiškai įtvirtinta pataikavi­mo politika nenorintiems mokyti­tis lietuvių kalbos.

Tebevykstant diskusijoms dėl Valstybinės kalbos įstatymo pakeitimų projekto ir nelaukiant sutarimo dėl jo galutinės redakcijos, šiuo metu bandoma atskirai prakišti Trojos kumelaitę - nutarimą dėl pavardžių rašymo nelietuviškomis raidėmis. Pirmasis ėjimas arkliu, prisiden­giant vis tuo pačiu pseudo'euro­integraciniu lozungu, o paskui jau visiškai nebesunku bus siekti ir visų svetimvardžių autentiškos rašybos, neatsižvelgiant į valstybinės lietuvių kalbos taisykles.

Nors šiandien (2005 05 30) LR Vyriausybės posėdyje klausimą "Dėl Vardų ir pavardžių įstatymo (Nr.7-365I) ir Civilinio kodekso 3.285, 3.303 ir 3.306 straipsnių pakeitimo įstatymo (Nr.7-366I) projektų" nu­matyta svarstyti, tačiau, kaip pas­kelbta – jau pirmadienį pas premjerą G.Kirkilą surengtame pasitarime buvo sutarta valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų sudaromuose ir išduodamuose dokumentuose leisti rašyti ne tik lietuviškais, bet ir kitais lotyniško pagrindo rašmenimis šiam tikslui pasitel­kiant x, q ir w raides.

Šį kartą aktyviai mamai tal­kinti ėmėsis užsienio reikalų mi­nisterijos (URM) sekretorius Ž. Pavilionis žmonių pavardės pri­lygino prekės ženklui, o sve­timvardžių lietuvinimą apibudi­no kaip sovietinės cenzūros re­likta, "kurio reikia atsakyti".

Lietuvių tautinio kultūros fo­rumo pirmininkas G.Songaila pastebi: "Darbo grupė įstatymo projektui dėl asmenvardžių rašybos dokumentuose Vyriausybėje buvo sudaryta jau seniai - po derybų su Lenkijos atsto-

Jonas Jablonskis (1861 – 1930) – lietuvių kalbos normintojas, kurio darbai padėjo pagrindą lite­ratūrinei kalbai: 1901 m. išleistoje lietuvių k. gramatikoje suformu­lavo literatūrinės kalbos normi­nimo principus, 1922 m. leidiniu tuos principus įtvirtino. 1911 m. Seinuose buvo išspausdinta "Lie­tuvių kalbos sintaksė", 1928 m. Kaune – "Linksniai ir prielinks­niai". Literatūrinės kalbos normi­nimui nemaža reikšmės turėjo ir Jablonskio vertimai. 1873 m. J. Jablonskis įstojo į Marijampolės gimnaziją, 1881 m. ją baigė aukso medaliu. Baigęs Maskvos uni­versitetą, kurį laiką dirbo Mari­jampolės teismo raštinėje. Gim­nazija, kurioje mokėsi, pavadinta jo vardu. J. Jablonskiui pamin­klas pastatytas Marijampolėje, skulptūros autorius - P.Aleksan­dravičius.

vais. Tačiau šis projektas "iš­mestas" į areną kaip tik dabar, kai Seime vyksta atkakli dis­kusija dėl Valstybinės lietuvių kalbos įstatymo naujos redakci­jos. Taigi, projektą dėl naujų raidžių įvedimo į lietuvišką rai­dyną jo autoriai pateikė norė­dami užbėgti už akių galimam valstybinės kalbos įstatymo pa­keitimui dėl tikrinių svetimybų rašymo; pati šio projekto forma stengiasi apeiti Lietuvos Res­publikos Konstituciją ir itin aiš­kų Konstitucinio teismo išaiš­kinimą šiuo klausimu - jeigu į lietuvišką raidyną bus įvestos to­kios raidės kaip w, tai užrašas "Pawlowski" galės būti traktuo­jamas kaip lietuviškas, taigi for­maliai nebe prieštaras nei Konstitucijai, nei Valstybinės lietuvių kalbos įstatymui..."

VLKK, kuri jau nebe pirmus metus bando "prakišti" šį įsta­tyimą, atstovaujanti pirmininko pavaduotoja J.Palionytė tikino, kad jai neva labiausiai rūpinčios lietuviškos pavardės ir pasiklio­vė savo "tikėjimu": "Norisi tikė­ti, kad jos neperrašinėjamos ki­tose šalyse, taip ir mes neturė­sume perrašyti kitų šalių piliečių

gyventojų pavardžių Lietuvoje".

Teikiamas projektas siūlo sureguliuoti tik svetimųjų pavar­džių ir vardų rašymą lietuviš­kuose dokumentuose. Lieka ne­aišku, kaip visus svetimuosius tikrinius vardus turėsime varto­ti spaudoje, televizijoje ir kitose žiniasklaidos priemonėse. Ar rašymas dokumentuose skirsis nuo bendrosios nuostatos? Var­gu. Tad, kol neapsispręsta dėl visumos, ar reikia skubėti įsta­tymu nustatyti tvarką daliniam atvejui? Ar nevertėtų pirmiausia parengti motyvuotą projektą dėl bendrojo svetimųjų vardų nor­minimo lietuvių kalboje?

Dangstomasi Europos Sąjungos reikalavimais

Bandydama pagrįsti savo siūlymus, VLKK dangstosi ne­va Europos Sąjungos teisinėmis nuostatomis. Tai primena sovie­tinčius laikus, kai buvo lenkiama­si Sąjunginiams reikalavimams. Tik deja, čia meluojama, nes ES jurisdikcija tokių reikalavimų Lietuvai nekelia, nes lietuvių kalbos tvarkyba, taip pat nelie­tuviškos kilmės tikrinių vardų rašymo lietuviškuose tekstuose principų nustatymas, yra išimtinė lietuvių tautos, Lietuvos vals­tybės teisė.

Šią ES nuostatą patvirtino ir Europos Žmogaus Teisių Teis­mas (EŽTT), atmetęs pretenzi­jas asmenų, reikalavusių, kad jų asmenvardžiai būtų rašomi iš­imtinai jų tautybės kalbos raš­menimis: 2001 m. buvo atmes­tas Lietuvos piliečio, o 2005 m. dviejų Latvijos piliečių skundai.

EŽTT nurodė, kad "valsty­binė kalba yra viena pagrindi­nių konstitucinių vertybių, pa­našiai kaip šalies teritorija, vėlia­va ir valstybės santvarka." Todėl valstybė, konkrečią kalbą pas­kelbusi valstybine, išipareigo­ja užtikrinti savo piliečiams jos vartojimą. Tuo būdu EŽTT pri­pažino kiekvienos valstybės teisę pačiai nustatyti, kaip rašyti vardus ir pavardes. Juk kalbos, kaip ir kultūros, švietimo politi­kos klausimai yra kiekvienos Europos Sąjungoje šalies vidaus reikalas. Tad reikėtų nustoti mo­juoti ES korta, kėsinantį į lietu­vių kalbą.

Kitaip manantieji apšaukiami Sovietinės tvarkos saugotojais

Lietuvių kalbos istorija liudi­ja, kad "ne "sovietinė" valdžia išrado ir primetė lietuviams sve­timvardžių lietuvinimą. Svetim­vardžių lietuvinimas, rodantis natūralią kalbos tendenciją, turi trijų šimtų metų patirtį, kurią dera branginti ir XXI amžiuje" (Arnoldas Piročkinas. Dėl lie­tuviškos svetimvardžių rašymo tradicijos // Atgimimas, 2001 05 25).

Gal ir žymųjį lietuvių kalbi­ninką P.Skardžių kas nors pa­bandys apšaukti sovietinės cen­zūros propagotoju, 1951 m.

JAV lietuvių dienraštyje "Drau­gas" rašiusi: "Visų pirma mes svetimus vardus rašome ne ki­tiems, bet savo visuomenei, to­dėl pirmiausia turime žiūrėti savųjų, ne svetimųjų reikalų. Svetimi nekaitomi žodžiai mūsų kalbai yra beveik tas pats, kaip į ratus kišamas pagalys - jie ne­dera su kaitomąja mūsų kalbos sistema ir todėl labai sunkina kasdieninę vartoseną".

Suprantama, dokumentų sudarytojai turi rasti priemonių, kurios padėtų išvengti juridinių kolizijų. Tačiau tam nederėtų aukoti pagrindinės, esminės nuostatos - rašyti svetimuosius vardus lietuviškai kalbantiems ir rašantiems jiems prieinamu būdu.

Kodėl nesvarstomi kompromisiniai pasiūlymai?

2006 vasario 28 d. grupė mokslininkų ir žinomų visuo­menės veikėjų atviru laišku "Negarbingi mėginimai pateisinti nepateisinamą lietuvių kal­bos ir rašybos ardyimą" kreipėsi dėl VLKK veiksmų į Lietuvos Seimą. Kalbininkų, rašytojų, visuomeninių organizacijų ir pavienių neabejingų visuome­nės atstovų laiškuose Kalbos komisijai buvo siūlyti logiški kompromisiniai variantai - visus nelietuviškus tikrinius vardus rašyti lietuviškai, o prireikus šalia - ir originalo forma, kaip papildomą informaciją. Pavyz­džiui - skliausteliuose. Tokį siūlymą dar XIX a. pabaigoje pateikė ne koks nors "sovietinės cenzūros " išsilgęs bolševikas, bet vienas pagrindinių Lietuvos tautinio atgimimo veikėjų dak­taras Vincas Kudirka. Apie 1890 metus judviejų su kalbininku J.Jablonskiu parengtame lietu­vių rašybos taisyklių rinkinyje "Statrašos ramsčiai" dėl tikrinių svetimybų rašymo buvo pasa­kyta: "Svetimus vardus ir pavar­des rašome taip, kaip ištariama, o kabėse pridedame kaip rašoma tam tikroje kalboje..."

Prieš septynerius metus bu­vo paskelbtas pirmasis 158 kul­tūros ir mokslo žmonių laiškas tuo reikalu. Per tą laiką vyku­siose diskusijose kalbos ir infor­matikos mokslų duomenimis, teisininkų argumentais tvirtai buvo įrodytas hibridinės ("au­tentiškosios") tikrinių svetimy­bių rašybos absurdiškumas, jos daroma žala. Tačiau, ir nepa­neigiamų argumentų priremta, Kalbos komisija, kaip matome iš jos atsakymo, neketina atsi­žvelgti į argumentuotus siūly­mus. Taip ir lieka neaišku, kodėl Kalbos komisijai nepatinka Vin­co Kudirkos principas?

Kalbos komisijos vadovybei yra žinomi keli alternatyvūs pro­jektai, bet visuomenės apie tai neinformuoja. Tų projektų ben­dra nuostata – visuose lietu­viškuose tekstuose pirmenybė

(Nukelta į 7 psl.)

LOS ANGELES, CA

BIRUTIEČIŲ
PENKIASDEŠIMTMEČIO
ŠVENTĖ

Balandžio 29-tą Los Angeles Lietuvos Didžiosios Kunigaikštienės Birutės draugijos skyrius iškilmingai ir puošniai atšventė savo šalpinės veiklos auksinį jubiliejų. Minėjimas pradėtas šv. Kazimiero šventovėje, kur per Sumą giedojo birutietė solistė Stasė Pautienienė, birutietės nešė aukas prie altoriaus. Gėlėmis išpuoštoje parapijos salėje sekė, pagal skelbimus, „Pavasario žiedų pietūs“. Šventę trumpu žodžiu pradėjo ir svečius pasveikino ilgametė skyriaus pirmininkė Alfonsa Pažiūrienė. Programos pravedėja – Daiva Čekanauskaitė – Navarrette. Invokaciją sukalbėjo parapijos klebonas kun. Stanislovas Anužis. Pagerbtos mirusios birutietės, ramovėnai, šauliai ir visi žuvę už Lietuvos laisvę.

Sveikinimo žodį tarė garbės gen. konsulas Vytautas Čekanauskas, rašytoja – poetė Alė Rūta Arbienė ir Vladas Gilyš, Šaulių kuopos vadas. Centro komiteto pirmininkės Zuzanos Juškevičienės ir Rostropovičiaus (vėžiu sergantys vaikai) fondo – Rasos Kubilienės rašytus sveikinimus perskaitė Zina Markevičiūtė. Erdvėja Ginotienė perskaitė birutiečių sveikinimą garbės gen. konsului Vytautui Čekanauskui ir Janinai, artėjančios trisdešimties metų konsularinės tarnybos sukakties proga.

Meninėje dalyje mūsų mieli solistai Janina Čekanauskienė ir Antanas Polikaitis, akompanuojant muz. Viktorui Raliui, duetu dainavo aštuonias dainas: mūsų nuosavų losangeliečių Giedrės Gudauskienės muzika, žodžiai Prano Lemberto, taip šiai šventei tinkamą „Pavasaris“ muz. M.

(Atkelta iš 6 psl.)

AR APGINSIME...

teiktina lietuviškai svetimvardžių rašybai. Jų originali grafinė forma atitinkamos kalbos rašmenimis (pirmą kartą minint) nurodytina skliausteliuose. O ten, kur reikalinga išsamesnė informacija - rodyklėse. Tai būtų lietuvių kalbai tinkamas, jos gramatinės sistemos, fonetikos ir morfologijos nedarkantis, kalbos apsaugos įstatymų nepažeidžiantis būdas tikrai svetimvardžio grafinei autentiškai išsaugoti. Kodėl Valstybinė lietuvių kalbos komisija kurčia ir abejinga šiems kompromisiniais siūlymams? Kodėl užuot gynusi valstybinę kalbą yra pasišovusi ją silpninti ir ardyti? Gal metas mums patiems apginti savo kalbą nuo apkurtusios komisijos?

Alfonsa Pažiūrienė ir Rūta Sakienė, stovi Ema Dovydaitienė ir sol. Janina Čekanauskienė.

K.Kazlauskio nuotr.

Vaitkevičiaus, žodžiai A. Saulyno „Pienė“, „Nežiūrėk, nežiūrėk“, muz. I. Abariaus, „Nemunėli“ muz. A. Bražinsko, žodžiai Vyt. Bložės. Po pertraukos – „Gražiausia gėlė“ A. Kavaliausko, „Obelėlė ir upeilis“ ir „Motinos valsas“ muz. M. Vaitkevičiaus, žodžiai P. Gaulės, „Laukiu tavęs ateinant“ žodž. J. Lapinsko, muzika A. Raudonikio. Dėkingi šventės svečiai ilgai ir nepavargdami plojo, sceną užplūdo gerbėjai, draugai ir artimieji su gėlėmis ir dovanomis. Taip viso ir nesulaukėme.

Gėlėmis apdovanotos ir buvusios pirmininkės bei kitos pasižymėjusios skyriaus narės.

Buvo narės Antaninos Uldukienės pagaminti puikūs pietūs ir skalsus Kalifornijos vynas. Geriant kavą ir gardžiuojantis tortais prasidėjo varžytinės ir loterija suaukotų vertingų ir gražių dovanų. Čia savo gabumą tokių painių darbą sklandžiai ir pelningai pravest įrodė režisierius Algis Žemaitaitis. Jam vikriai ir noriai asistavo būrys gražaus jaunimo. Pasinaudota proga trunkiai ir linksmai pasveikinti sol. Antaną Polikaitį su jo gimtadieniu, kur vėl šaudė šampano kamščiai, suklego ir dainą po dainos traukė balsingieji solenizanto draugai.

Daug darbo ir rūpesčio valdyba ir užverbuotos narės turėjo, ruošiant ir planuojant šią svarbią ir didelę šventę. Kaip ir iki šiolei, birutietės įrodė, kad moka, supranta ir gali suruošti jubiliejų oriai, elegantiškai ir puošniai bei gausiai sutraukti ir patenkinti

svečius. Bravo valdyba ir valio Los Angeles birutiečių ilgameitei pirmininkei Alfonsai Pažiūrienei.

Kukli pradžia –
nuostabūs jos vaisiai

Prieš penkias dešimtis metų, balandžio 20-tą dieną, Onos Pulkauninkienės, kuri buvo birutietė dar Lietuvoje, bei ramovėno majoro Kosto Liaudansko sukviestos, susirinko vienuolika moterų, įkūrė Lietuvos Didžiosios Kunigaikštienės Birutės Draugijos Los Angeles skyrių, tuoj pasiskirstė pareigomis, surinko pirmą narių mokesį ir nustatė veiklos, bei skyriaus vystymosi gaires: pirma – rasti būdų padėti už geležinės uždangos likusiems, vargan patekusiems lietuviams ir antra – skyriaus narėmis priimti visas geros valios lietuves moteris. Tai buvo labai kukli, bet graži pradžia, kuri per penkiasdešimt metų atnešė didelį ir platų labdaros derlių.

Skyriaus įkūrėja ir pirmoji pirmininkė Ona Pulkauninkienė padarė ir paliko labai didelę įtaką skyriaus eigai ir galvosėnai. Net išsikėlusį gyventi į tolimą Indianos valstiją, Pulkauninkienė palaikė ryšius su Los Angeles birutietėmis, stiprino ir ragino, džiaugėsi jų veikla ir niekuomet širdimi nuo jų neatitolo. Tai buvo ir liko mūsų pagarbuiose atminimuose tikroji birutiečių aukuro ugnelė globojanti vaidilutė.

Kunigaikštienės Birutės draugija skiriasi nuo kitų šalpiinių organizacijų tuo, kad neįsikūrė jau išėivijoje, bet buvo atsivežta iš po pirmojo

karo Lietuvoje įkurtos organizacijos remti ir padėti nepriklausomybės kovų sužeistiesiems, karo invalidams ir jų šeimoms bei globoti žuvusiųjų kapus. Šios kariškių žmonos savo naujai gimusių organizaciją pavadino geriausiai žinomos ir bene labiausiai mylimos mūsų istorijoje moters titulu ir vardu – Lietuvos Didžiosios Kunigaikštienės Birutės draugija. Bet štai, žmonių tarpe iškilo, priaugo ir giliai įsišaknijo šioms garbingoms ir pasiaukojančioms moterims malonybinis vardas – **birutietės**. Vardas, kuris buvo atsivežtas ir atkurtas užjūryje.

Los Angeles skyrius greitai augo, didėjo skaičiumi dirbt ir aukot pasirengusių moterų. Pagal sumanumą ir išgales kiekviena valdyba, kiekviena pirmininkė stengėsi kuo daugiau, kuo išradingiau pripildyti tą skyriaus įkūrėjos Onos Pulkauninkienės pavadintą „kraičio skrynią“ ir pilnom rieškučiom, negaišdamos ilgais svarstymais ir nusitęsiančiais pasitarimais, dalint tą, ką uždirbo ir surinko aukomis ten, kur labiausiai ir greičiausiai jų pagalbos reikia.

Birutietės visuomet buvo, yra ir liks dėkingos už aukas ir dovanas, bet jos vien tik tuo nesiremia, nes jos pačios niekuomet neatsisakė nei dirbt, nei aukot. Kalifornijos lietuviai gerai prisimena birutiečių garsiuosius balius, jų smagias ir vaišingas gegužines, įvairias parodas. Visa būdavo gaminama savomis rankomis, padengiama iš savų kišenių. O visas uždirbtas pelnas visuomet vienu ar kitu būdu pateko į pagalbos prašančių rankas. Vėliau prasidėjo ir pardavinėjimo stalai Lietuvių dienose bei kitomis progomis. Taip pat paskutinį kiekvieno mėnesio sekmadienį, narei Antaninai Uldukienei vadovaujant ir būriui birutiečių jai padedant, šilti valgiai, pyragai ir atsigėrimai šv. Kazimiero parapijos mažojoje salėje. Visa tai, per penkias dešimtis metų, prakaito lašas prie lašo, centas prie cento, sudarė neįtikėtinais stambiais sumas, kurios buvo ir bus išdalintos kur jos padaro daugiausia gero, nepamirštant ir vietinių, paramos reikalingų veiksmų.

Stebint skyriaus veiklą ir matant naujai įsijungusias pilnas energijos jaunas jėgas, išnyksta abejonės, kad Birutietės dar ilgai tęs savo kilnų, tylų, nuoširdų artimo meilės įrodymą.

Rūta Sakienė

INVOKACIJA
“BIRUTIEČIŲ”

DRAUGIJOS JUBILIEJUI

Šiandien Los Angeles Lietuvos Didžiosios Kunigaikštienės Birutės draugija švenčia savo 50-ųjų gyvavimo metinių jubiliejų.

Palaimink, Viešpatie, šios organizacijos vadoves ir nares, kurios savo draugijoje palaiko lietuviškus papročius, tradicijas ir puošiasi mums visiems brangiu ir gražiu Birutės vardu.

Nors Lietuvos Didžiojo Kunigaikščio Kęstučio antroji žmona ir Lietuvos karaliaus Vytauto motina Birutė nebuvo krikščionė, tačiau jinai iš senovės laikų mums šviečia kaip pavyzdinga lietuvė Motina išauginusi ne tik garsųjį Vytautą, bet ir dar du sūnus – Tautvilą ir Žygimantą bei tris dukteris – Miklausą, Danutę ir Ringailę.

Teseka Palangos vaidilutės Birutės pavyzdžiu šiandieninės lietuvaits. Tebrangina nekaltumą, ištikimybę ir kuklumą, kuo seniau galėdavo didžiulis Lietuva.

Prikelk, Aukščiausiasis Dieve, senosios Lietuvos garsą ir vardą. Teskamba mūsų gimtajame krašte Birutės daina ir težaliuoja jame rūtų darželiai.

Palaikyk, Viešpatie, Los Angeles “Birutiečių” draugiją, siųsdamas jai dosnių rėmėjų ir laimink draugijos gerus darbus.

Ir, galiausiai, palaimink šiuos valgius bei tas rankas viską paruošusias. Tebūna visiems gera, jauku ir linksma šioje “Birutiečių” jubiliejinėje puotoje, baigė kun. **S. Anužis, Los Angeles šv. Kazimiero parapijos klebonas.**

CLEVELAND, MI

VYSKUPO APŽIŪRA

Clevelando šv. Jurgio parapijos pradžia buvo 1895 metais įkurta šv. Jurgio Misi-ja tuolaikinių lietuvių imigrantų (palikusių Lietuvą dėl mums žinomų priežasčių) dvasiniam aptarnavimui. Po poros dešimtmečių, ši parapija galutinai įsitvirtino jos dabartinėje vietoje, 6527 Superior Ave., Cleveland, OH. Šių metų gegužės 12 d., šv. Jurgio parapijiečiai turėjo gražią progą susitikti ir pasikalbėti su neseniai paskirtu Clevelando vyskupu Richard G. Lennon.

Pagal ankstyvesnes žinias, vyskupo Lennon apsilankymas šv. Jurgio parapijoje buvo tik viena dalis jo užsimoto svarbaus tikslo – aplankyti ir apžiūrėti visas jo vadovybėje esančias parapijas.

Šiuo metu vyskupas yra šio tikslo pusiaukelėje.

Vyskupo Richard G. Lennon

(Nukelta į 11 psl.)

**CNC MACHINISTS
A LAKE COUNTY COMPANY
IN NEED OF EXPERIENCED
CNC MILLING SET-UP &
OPERATORS. CALL TOM
AT 440-951-9972**

LIETUVA IR PASAULIS

Portugalijoje su valstybiniu vizitu viešintis prezidentas Valdas Adamkus sveikina naują išrinktąjį Latvijos prezidentą Valdis Zalters. V. Adamkus sakė esantis tikras, kad Lietuva ir Latvija, vadovaujama naujojo valstybės vadovo, puoselės gražias dviejų broliškų baltų tautų santykių tradicijas ir sėkmingai tęs dvišalį bendradarbiavimą bei stiprins ryšius tarp trijų Baltijos valstybių. Naujuoju Latvijos prezidentu valdančiosios koalicijos kandidatas, nepartinis chirurgas, Rygos traumatologijos ir ortopedijos ligoninės vadovas V. Zatlers, kuris prieš du dešimtmečius buvo vienas iš avarijos Černobylio atominėje elektrinėje likviduotojų, tapo gegužės 31 d. Kad jis taptų valstybės vadovu ateinantiems ketveriems metams, jį per slaptą balsavimą parėmė 58 parlamento deputatai iš 100. Dabartinės Latvijos prezidentės Vairo Vykės-Freibergos kadencija baigiasi liepos 7-ąją. Pirmą kartą ji buvo išrinkta 1999 metais, o 2003 metais - perrinkta. Pagal Latvijos įstatymus, vienas ir tas pats asmuo gali eiti valstybės vadovo pareigas ne daugiau kaip aštuonerius metus.

Vos nesužlugęs V.Adamkaus vizitas į Portugaliją pratęsė gėdingą tradiciją. Neaišku, iš kokios šalies, nežinia, kada atskris, kiek kainuos skrydis? Tokie klausimai iki paskutinės valstybinio vizito į Portugaliją valandos kamavo prezidentą Valdą Adamkų, jo palydą ir šios kelionės rengėjus. Atsitiko taip, kaip jau buvę daugybę kartų, - Lietuvos vadovas į svarbų vizitą išskrido kaip pakeleivis: svetimos valstybės lėktuvu, turėdamas bilietą tiktai į vieną pusę, tiksliai nežinodamas, kas ir kada parskraidins atgal. Vietoj lietuviškos trispalvės vakar Lisabonos oro uoste V.Adamkų pasitinkantys portugalai ant lėktuvo šono išvydo didžiulį spalvingą užrašą - "Canaria Travel". Šis paskutinę minutę sutartas skrydis Lietuvai kainavo pusę milijono litų. Dar sunkiau prezidentui ir jį lydinčiai delegacijai bus sugrįžti į Lietuvą.

Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus birželio 1 d. savo ir visų Lietuvos žmonių vardu tautinės šventės - Italijos Respublikos paskelbimo dienos proga pasveikino Italijos prezidentą Giorgio Napolitani.

Tarpparlamentinių santykių stiprinimą, dvišalių politinių ir visuomeninių ryšių plėtrą Portugalijoje viešintis prezidentas Valdas Adamkus aptarė su šios šalies parlamento pirminku Jaime Gama. Susitikime J. Gama pabrėžė, kad Portugalija visuomet palaikė Lietuvos nepriklausomybės siekius. "Visada palaikėme Baltijos šalių nepriklausomybę ir esame laimingi jūsų pasiekimais tapus visaverčiais demokratinės Europos bendruomenės nariais", - sakė Portugalijos parlamento vadovas. "Lietuvai minint jos vardo paminėjimo tūkstantmetį keista suvokti, kad esame jaunos demokratijos šalis. Tačiau per trejus narystės Europos Sąjungoje metus jaučiame didelius pokyčius Lietuvos gyvenime ir jaučiame atsakomybę būdami didelės bendruomenės nariais", - sakė prezidentas V. Adamkus.

Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus, esantis Portugalijoje su vizitu, ketvirtadienį pareiškė remiąs JAV priešraketinės gynybos sistemos elementų dislokavimą Lenkijoje ir Čekijoje. "Priešraketinis skydas nėra nukreiptas prieš Rusiją. Jis saugos nuo terorizmo ir padidins Europos, taip pat ir Rusijos, saugumą", - pareiškė Lietuvos valstybės vadovas per susitikimą su Portugalijos prezidentu Anibal Cavaco Silva.

Lietuvos vadovas pakvietė Portugalijos parlamentarus atrasti Lietuvą, puoselėjančią senas europines tradicijas ir kartu - dinamišką ir aktyvią valstybę, kuri turi daug ryšių su Rytų Europos šalimis ir patirties bendradarbiaujant su jomis. Lietuvos vadovas pažymėjo, kad puikia proga Portugalijos žmonėms susipažinti su Lietuva ir apsilankyti mūsų šalyje gali tapti 2009 metai, kai bus minimas Lietuvos vardo tūkstantmetis ir Vilnius taps Europos kultūros sostine. Lietuvos prezidentas ir Portugalijos parlamento pirmininkas kalbėjosi apie Europos energetikos ir ES kaimynystės politiką, tolesnę ES plėtrą, aptarė transatlantinio bendradarbiavimo, saugumo klausimus.

V. Adamkus pažymėjo, kad Europa turi siekti sukurti gerai veikiančią ir integruotą vidaus energetinę rinką ir užtikrinti energetinį saugumą. "Akivaizdu, kad vis didėjanti priklausomybė nuo vienintelio išorinio tiekėjo kelia grėsmę energetiniam ir politiniam saugumui, - sakė Lietuvos vadovas. - Mūsų šalyje po Ignalinos atominės jėgainės uždarymo labai padidės priklausomybė nuo dujų. Kadangi Lietuva visas dujas šiuo metu gauna tik iš Rusijos, tai kelia grėsmę mūsų šalies saugumui. Todėl reikia konkrečių veiksmų ir tvirtos vieningos ES pozicijos spendžiant Baltijos šalių energetinės izoliacijos problemą".

Valstybės vadovas patikino, kad Lietuva stengsis pastatyti visais atžvilgiais saugią, modernią atominę elektrinę, kuri padėtų išspręsti regiono energetinės priklausomybės problemą. **LGITIC**

Iškilmingų valstybinių pietų metu Japonijos imperatoriškosios šeimos garbei, viduryje, dalyvavo buvęs Lietuvos prez. Algirdas M. Brazauskas su žmona, kairėje, dešinėje Lietuvos prez. Valdas Adamkus ir Lietuvos valstybės kūrėjas Vytautas Landsbergis su žmona.

www.president.lt

JAV SVEIKINA LIETUVĄ SĖKMINGAI SURENGUS "SUMANAUŠ VARNO" PRATYBAS

Vilnius, birželio 1 d. (ELTA). Jungtinės Amerikos Valstijos sveikina Lietuvą sėkmingai surengus Platinimo saugumo iniciatyvos (Proliferation Security Initiative) pratybas "Sumanus varnas" ("Smart Raven").

Tai pažymima JAV Valstybės sekretorės Condoleezza Rice laiške užsienio reikalų ministrui Petrui Vaitiekūnui. Laiške pabrėžiama, kad didėjant masinio naikinimo ginklų ir susijusių technologijų platimo grėsmei, Lietuvoje surengtos tarptautinės pratybos labai

padidino transporto priemonių, kuriomis gali būti gabenamos pavojingos prekės, stabdymo ir patikrinimo galimybes.

Pažymima, kad įgyvendinant Platinimo saugumo iniciatyvos tikslus Lietuva tapo pagrindine partnere ir regiono pirmūne, dėkojama už ekspertinį ir finansinį indėlį.

Orlaivio patikrinimo pratybos Vilniuje ir Šiaulių kariuomenės aerodrome vyko šių metų balandžio 26-27 dienomis. Jose taip pat dalyvavo Lenkijos, Latvijos ir Estijos ekspertai, sulaukta stebėtojų iš

19 valstybių.

2003 metais JAV prezidento George W. Bush paskelbta Platinimo saugumo iniciatyva siekia konkrečiomis priemonėmis kovoti su neteisėtu masinio naikinimo ginklų platinimu "piktavalėms šalims" ar teroristams.

Iniciatyvą remiančios šalys yra pasirengusios sulaukyti laivus, orlaivius ir kitas transporto priemones, įtariamą su masinio naikinimo ginklais susijusių krovinių gabenimu. Šiuo metu šią iniciatyvą remia daugiau nei 80 valstybių.

LIETUVOS IR LENKIJOS VYRIAUSYBIŲ TARYBA

Plockas/Vilnius, birželio 1 d. Atgaivinta Lietuvos ir Lenkijos vyriausybės bendradarbiavimo taryba, kurios IX posėdis penktadienį įvyko Lenkijoje, Plocke. Jam pirmininkavo Lietuvos ministras pirmininkas Gediminas Kirkilas ir Lenkijos premjeras Jarosław Kaczyński. Minėta taryba įkurta 1997 metais, o paskutinis jos posėdis įvyko 2001 metais.

Plocke nutarta sušaukti plenarinę Lietuvos ir Lenkijos vyriausybės bendradarbiavimo tarybos posėdį Lietuvoje šių metų lapkritį. Šalių vyriausybės bendradarbiavimo koordinatoriams pavesta iki kito posėdžio peržiūrėti tarybos bendradarbiavimo struktūras, ypač užsienio politikos ir saugumo komisijos.

Visos tarybos komisijos, pakomisės bei darbo grupės įpareigosos susitikti iki lapkričio posėdžio bei parengti bendrą tarybos veiksmų planą.

Sutarta, kad Lietuvos ir Lenkijos vyriausybės bendra-

BALTIJOS JÜROJE VYKS KASMETĖS TARPTAUTINĖS KARINĖS PRATYBOS

Vilnius, birželio 1 d. Pirmadienį Baltijos jūroje prasidės ir iki birželio 15 dienos tęsis didžiausios Baltijos jūroje kasmetės tarptautinės karinės pratybos "Baltic Operations" (BALTOPS), kuriose Lietuvai atstovaus fregata "Aukštaitis".

Šias tarptautines pratybas rengia JAV kariuomenė. Jose dalyvaus 25 laivai, 2 povandeniniai laivai, keletas naikintuvų ir sraigtasparnių iš 11 valstybių.

Taip pat dalyvaus NATO minų paieškos ir nukenksminimo junginys, kuriame neseniai tarnybą baigė Lietuvos karinių jūrų pajėgų minų paieškos ir nukenksminimo laivas "Kuršis".

Pratybos nuo 1994 metų organizuojamos pagal NATO Taikos partnerystės programą. Šiemet pratybų metų didžiausias dėmesys bus skiriamas ekspedicinio korpuso vaidme-

niui užtikrinant regioninį pastovumą, bus tobulinama laivų tarpusavio sąveika.

Pratybų metu taip pat bus tobulinami šaudymo, atsargų papildymo jūroje, paieškos radarais, išminavimo, laivavedybos, paieškos ir gelbėjimo, kovos su povandeniniais laivais, laivų sulaikymo jūroje įgūdžiai, "žaidžiami" šiuolaikinių terorizmo grėsmių scenarijai.

Mokymai vyks Danijos, Švedijos ir Vokietijos vandenyse netoli Danijos Bornholmo salos. Pratybos baigsis Vokietijos Kylio mieste tradiciniame Kylio savaite, per kurią prisįsivartavusiuose laivuose lankysis gyventojai, vyks įvairūs renginiai.

Fregata "Aukštaitis" su 63 karių įgula, vadovaujama kapitono leitenanto Dariaus Počiaus, dalyvaus visose pratybų fazėse.

LGITIC

darbiavimo tarybos posėdžiai vyks du kartus per metus. Vieną kartą taryba rinksis visos sudėties, o kitą kartą, kaip Plocke, susitiks tik abiejų šalių premjerai, lydimi delegacijų.

Lietuvos amb. Austrijoje, Slovėnijoje, Slovakijoje, Kroatijoje ir Lichtenšteiui **Giedrius Puodžiūnas** gegužės 30 d. įteikė skiriamuosius raštus Slovakijos prez. Ivan Gašparovič.

Sol. Antanas Polikaitis, sol. Janina Čekanauskienė ir muz. Viktoras Ralys birutiečių šventėje, Los Angeles, CA. *K.Kazlausko nuotr.*

KULTŪROS KRONIKA

Lietuvoje, vos paskelbus Puccini "La Bohemos" operos spektaklius, bilietai buvo tuoj išperkami. Tą operą režisavo Dalia Ibelhauptaitė. Dainavo jaunieji solistai, vadovaujami Gintaro Rinkevičiaus, kuris diriguoja Lietuvos valstybiniam simfoniniam orkestrui. Spauda rašo, jog spektakliuose buvo 20 tūkstančių žmonių. Solistės Sandra Janušaitė ir Joana Gedmintaitė keitėsi atlikdamos Mimi vaidmenį spektakliuose. Rudolfo vaidmenį dainavo sezone net penki tenorai: Edgaras Montvydas, dainuojantis Londone, atliko premjerinius spektaklius, kiti tenorai buvo gruzinas Georgij Onian, Aleksandras Antonenka iš Rygos, korėjietis Kisuno Kimo iš Vienos ir Roman Muravitski iš Maskvos. Iš viso buvo 20 spektaklių. Visus spektaklius dainavo Asmik Grigorian, primadonos Irenos Milkevičiūtės dukra ir Dainius Stumbras, Laimonas Pautienius ir Egidijus Dauskurdis. Arūnas Malikėnas negalėjo dainuoti tik dviejuose spektakliuose ir jo visi tuoj pasigedo dėl jo išskirtinio artistiškumo. Čikagoje jis savo vaidyba ir dainavimu sužavėjo publiką, atlikdamas Lietuvių operos spektaklyje J. Strausso "Vienos kraujas" Kaglerio vaidmenį.

Austrijos vyriausybė gražino norvegų tapytojo E. Muncho kūrinį "Vasaros naktis paplūdimyje" kompozitoriaus G. Mahlerio vaikaitei, kurio grąžinimas užsitęsė tris dešimtmečius, kol buvo išaiškinta kam turėtų priklausyti paveikslas. Kūriny 1937 m. buvo paskolintas Vienos Belvederio muziejui, bet kai naciai užėmė Austriją, kūriny be giminaičių leidimo buvo parduotas muziejui.

Dailininko Antano Zmuidzinavičiaus sodyba Balkūnų kaime, Alytaus apskrityje, tapo lietuvių kultūros skleidėjų susibūrimo vieta. Dalyvauja daug jaunimo. Kultūros ministerija pareiškė pasitenkinimą, kad sovietiniais laikais užmiršti džukų krašto vaidinimai ir dainos su kitais tradiciniais pasireiškimais vėl atgaivinami.

Kamerinis choras "Brevis", kuriam diriguoja Gintautas Venislovas, kartu su tarptautine instrumentalistų ir solistų grupe Šv. Kazimiero šventovėje, Vilniuje, pirmą kartą atliko vokiečių baroko kompozitoriaus Dietrich Buxtehude nepaprasto grožio kūrinį "Švenčiausiosios kenčiančiojo mūsų Jėzaus kūno dalys" (Membra Jesu nostri patientis sanctissima). Tai yra muzikinių ir poetinių meditacijų prie nukryžiuotojo Kristaus kūno ciklas, apmaštantis septynias Jėzaus kūno žaizdas.

Vykinto Bieliausko kūryba buvo įvertinta Vokietijos Siemens muzikos fondo premija, kai jis pateko į jaunųjų muzikų trejetuką. Iškilmingos šventės metu "Kammerspielen" salėje V.Bieliauskas ne tik atsiėmė 40 tūkstančių eurų premiją, bet ir pristatė savo naujausią kūrinį sopranui, kurį atliko jo sesuo Rita Bieliauskaitė.

Lietuvoje, Vilniaus Vingo parke vykšiančiai Dainų šventei scenarijų kūrė režisierius Vytenis Pauliukaitis ir dainininkė Renė Petrulienė. Jie atsisakė toliau bendradarbiauti su Lietuvos liaudies kultūros centru, kuris rengia visas dainų šventes. Šventės rengėjai nesutiko su naujoviškais siūlymais. Dainų šventės meno vadovas dirigentas Vytautas Miškinis apie susidariusią padėtį nekalba. Manoma, kad gydytojas Vygantas Kazlauskas perims scenarijaus pareigas, kuris laisvalaikiu režisuoja įvairias šventes. Dainas jau yra išmokę 17 tūkstančių šventės dainininkų. Vilniaus miesto valdžia dar turi sutvarkyti Vingio, Kalnų ir Sereikiškių parkus, kur vyks Dainų šventės renginiai. Šiemet Dainų šventei surengti reikės daugiau negu 6 milijonų litų.

La Scala opera kompozitoriaus Puccini 150-ąsias gimimo metines minės su jo operomis "Il Trittico" ir "La Boheme". Tris vieno veiksmo operas "Il Tabaro" (Skraistė), "Suor Angelica" ir "Gianni Schicchi" diriguos Riccardo Chailly, o "La Boheme" – Venezuelos dirigentas Gustavo Dudamel. La Scala po vasaros atostogų naują sezoną pradės gruodžio 7 d. Su Wagnerio opera "Tristanas ir Izolda", kurią diriguos Daniel Barenboim, Čikagos simfoninio orkestro dirigentas.

Estas dirigentas Paavo Jarvi sutiko būti Paryžiaus simfoninio orkestro muzikos direktoriumi ir pareigas pradėti 2010 metų sezone.

DARNI DAINOS IR ŠOKIO DRAUGYSTĖ

Vytautas Matulionis

Clevelando Jaunimo tautinių šokių grupės Švyturys ir Jaunimo choro Naujoji Intriga koncertas Draugystės Tiltai, skirtas ilgametės Grandinėlės vadovės Aleksandro Sagienės 90-ajam gimtadieniui pažymėti ir Švyturio šokėjų kelionei į Lietuvos šokių šventę padėti. Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos salėje, Cleveland, Ohio, 2007.05.26. Gausių žiūrovų koncertas buvo sutiktas šiltai. Vakaro organizaciniams darbams vadovavo Vilija Klimienė, Saulė Narbutienė, Livija Pollock ir Ada Stungienė, akompaniatorė Rita Čyvaitė-Kliorienė.

Koncertą pradėjo jaunų dainininkų sambūris "Naujoji Intriga", kurios angliškas pavadinimas "Newest Scheme" skamba švelniau nei lietuviškas. Įsikūrusi 2005 metais, ji jau spėjo dalyvauti 2006 metais vykusioje Aštuntoje Lietuvių Dainų šventėje Čikagoje.

Šiam dainos vienetui vadovauja Saulius Kliorys. Jų pirmoji daina, "Už Raseinių ant Dubysos" (muz. Juozo Naujalio), mišriam chorui, skambėjo nedrąsiai ir, vien dėl nepakankamo balsų skaičiaus, gilesnio įspūdžio nepaliko. Merginų dainuojama "Oi tu ažuolėli" (harm. Zigmo Venckaus) taip pat neišsiskleidė dėl panašių priežasčių. Nustebino ir šio mažo sambūrio parinkimas Stasio Šimkaus harmonizuotos liaudies dainos "Oi kas sodai", tuo labiau, kad ši daina jau seniai įsisavinta solistų su daug didesniais, subrendusiais balsiniais ištekliais ir lakia, turtinga vaizduote. Reikalai pagerėjo su Aleksandro Kačanausko harm. liaudies daina "Vasaros dienele", ir dar labiau su Vytauto Miškinio "Liaudies daina", o "Intrigos" vaikinių "penktetas" (dar negirdėtas naujadaras, gal penketukas ar kvintetas?) labai maloniai nustebino net pribloškė su a capella sudainuota daina "Aš nevertas", kuriai muziką pritaikė pats sambūrio vadovas Saulius Kliorys, kartu pats dainuodamas. Joje ryškiausiai atsikleidė sambūrio padaryta pažanga ir girtinos pastangos nuolat tobulėti: tiksliai išlaikytas tonas, drausmė, tinkama nuotaika, pagerėjęs kvėpavimas stengiantis nepertraukti melodijos tėkmės ir frazių užbaigų "suapvalinimas". Bendrai, "Naujosios Intrigos" pasiklausius, negalima nepastebėti vis didėjančios abipusės darnos: vadovo mostatui tvirtesni, įtaigesni, labiau "vadoviški", o dainininkų dėmesys jiems daug atidesnis, nors tarsena dar tobulintina. Tai, žinoma, yra dalis tolimesnės muzikinės ir aplamai meninės brandos, kurios, reikia manyti, šis sambūris ir siekia.

Keli žodžiai apie "Švyturio" vaikinių atliktų "draugų kūrybos" "Barškalynę". Ši

tranki "kompozicija", kurios "instrumentai" buvo klumpės, lazda, kėdė, botagas, šluota ir gal kitos, nepastebėtos, "muzikinės priemonės", aiškiai buvo "prie širdies" jos atlikėjams, augusiems triukšmingoje šio krašto aplinkoje. Atrodo, kad ji buvo maloni ir kai kuriems, jaunesniems atlikėjų tėvams, jau spėjusiems priprasti prie šio, lietuviškai ausiai atšiauraus, bet deja, vis labiau įsigalinčio garso. Tačiau negalima pamiršti ir klumpakojų... Vis dėlto, santūri lietuviška prigimtis gerokai prigesino šios "kompozicijos" sudėtingai greitejančio ritmo šėlsmą, paprastai iki apkvaitimo įaudrinantį jo gerbėjus.

Pirmosios koncerto dalies pabaiga susidėjo iš keturių apeiginių, su gamtos paslaptimis susijusių, pagonybės prie-tarais dvelkiančių, gamtos jėgų permaldavimui skirtų šokių. Visi šie šokiai skendėjo pilkumoje" pilki (nebaltinto lino?), "vaidilutiški" rūbai, keturkampės pilkos rusvai dryžuotos skraistės ir nertinės, musulmonišškai atrodančios, neįprastos, pilkos kepuraitės jau tapusios lietuviško tautinio rūbo dalimi. Visi šokiai buvo šokami "Švyturio" merginų. Jos šoks ir Lietuvoje įvyksiančioje 2007 metų Šokių šventėje kartu su aštuoniais tūkstančiais kitų šokėjų. Visų šokių slinktis buvo lėta, rimta, pamaldī, pagarbi, iškilminga ir, kartkartėmis, per daug vienoda, net nuobodoka. Tačiau, nepaisant pasikartojančių judesio panašumų, jie visi buvo savotiškai įdomūs ir vaizdžiai atspindėjo juos lydėjusių dainų-giesmių turinį.

"Burtai" (choreo. Elenos Morkūnienės, muz. Leono Povilaičio) aiškiai buvo skirti žemės vaisingumui padidinti. Dainuojamoje jų palydoje buvo minimi rugiai, kviečiai, miežiai, duona, pyragas... Šokėjas dengiančios skraistės, į kurias jos tai glaudžiai įsisu-pdavo, tai iš jų glėbio staiga išsilaisvindavo, buvo beveik permatomos, lyg šikšnosparnio sparnai. "Eisim sesutės" (choreo. Birutės Navickaitės, muz. Juozo Povilaičio) kviečiantis, maldaujantis saulę, traukė vingriomis, vikriai su-

sipinančiomis ir išsipinančiomis rankų grandinėmis. "Ab-rūsinis" (rankšluostinis?) džiu-gino painiomis, išsradingomis stangrių, šiurkščių, lininių, lietuviškai ođai negailestingų rankšluosčių žaismu ir gražia sukryžiuotų rankšluosčių pa-baiga. "Saulele kelk" (choreo. Laimutės Kisielienės, muz. Zi-tos Bružaitės) buvo bene "apei-gingiausias" iš visų keturių šokių iškeltomis rankomis be-sisukančios merginos kartais atrodė lyg į ekstazę patekę Is-lamo dervišai (whirling der-vishes). Gaila, kad gana vie-noda šių šokių choreografija žiūrovų dėmesio nepajėję pil-nai sukaupiti. Jų katutės buvo tik mandagiai pareigingos... Dėl to galima kaltinti ir ankštą sceną, stokojančią vietos pil-nai reikšmingo judesio laisvei. Galbūt, šokant keliems tūks-tančiams šokėjų, didelėje pie-voje su tinkamu apšvietimu, šiuose šokuose glūdintis gro-žis atsiskleis prasmingoje pil-natvėje. Vakaro svečiams skir-ta daina "Pajūrio vaikai" atlik-ta "Naujosios Intrigos" (muz. Loretos Sungalienės, aranž. Sauliaus Kliorio), atsilankiu-siųjų sužavėti nepajėgė.

Jei pirmoji koncerto dalis buvo kiek "pilka", tai antroji (keturi šokiai) tryško raibu-liuojančiomis lietuviškų tauti-nių rūbų spalvomis, jaunystės šėlsmu ir jausmus kaitinančiu šokio tėkme. Šokuose susi-kaupusį jaunatvišką polėkį šokėjai išliejo nešykštėdami. Smagi buvo "Švyturio polka" (choreo. A. Širvinskienės, lie-tuvių liaudies muz.), bet dar smagesnė ir judesio įmantry-bėmis įvairesnė buvo "Trijula" (choreo. ir muz. R. Tamučio), kurioje trys besivaržančios po-ros stengiasi viena kitą pralenkti judesio išsradingumu.

Dvi tarp šokių įterptos "Naujosios Intrigos" dainos buvo nevienodai sėkmingos. "Svirplys" (muz. Olego Ditkovskio, žodž. Sauliaus Ba-reikio) panašėjo į "swing", kuriam nedvejodami pasidavė ir patys dainininkai ir kai ku-rie, užkrečiančio ritmo paska-tinti klausytojai. Tačiau tokios sėkmės nesulaukė "Tavo artu-ma" (muz. Hoagy Carmicha-el, žodžiai Ned Washington, lietuviški žodž. Nijolės Beno-tienės ir Sauliaus Kliorio). Jei "Svirplys", linguojančiais rit-mais, pajėgė išjudinti klausy-tojus iš juos apėmusio sąstin-gio, tai "Tavo artuma" to pa-daryti nesugebėjo. Lietuviški tautiniai drabužiai kažkaip ne-siderino su Hoagy Carmicha-el muzika. Negelbėjo net ir merginų rankose virpančios gėlės, o žodžiai buvo beveik nesuprantami. Šiai dainai bū-dinga švelni romantiška, du žmones suartinanti nuotaika (Nukelta į 11 psl.)

“DAINAVA 50” ALBUMAS JAU ČIA!

Pernai Dainavos jaunimo stovykla šventė savo penkiasdešimtuosius metus. Per tą laiką, maždaug kas penkeri metai, vis buvo leidžiami stovyklos metraščiai. Juose surašyta stovyklos įsikūrimo istorija, jos statyba, lėšų telkimas ir aukotojai. Ten aprašytos stovyklavusios grupės. Nepasigailėta ir nuotraukų, tačiau dėmesio centre visuomet likdavo rašytas žodis. Maloniam nustebimui, ši tradicija buvo apeita ir 50 metų jubiliejaus proga turime **DAINAVA 50** albumą. Jame dominuoja nuotraukos ir vaizdinis menas. Randamas tekstas vaizdus tik paaiškina ir šiek tiek papildo.

Albumas yra redaguotas Pauliaus Jurgio Jankaus, kuris sugebėjo suburti dvidešimt penkis foto bendradarbius. Jo viršelį puošia dailininkės Taurės Zarankaitės-Underienės sukurtas patrauklus Dainavos jubiliejaus ženklas, kuris pačiame leidinyje pakartojamas dvidešimt septynis kartus.

Į naują albumą žiūrėjau kaip į seną draugą ir buvo sunku susikurti pirmojo išpūdžio nuotaką. Kaip gali susidaryti pirmąjį išpūdį žiūrėdamas penkiasdešimts metų draugui tiesiai į akis? O to pirmojo išpūdžio reakciją vistiek norėjau sužinoti. Tam “pasiskolinau” profesinį kolegą, prašydamas albumą pavartyti ir man pasakyti pirmuosius išpūdžius. Jis, aišku, lietuviškai nemoka ir apie lietuvius nieko nežino. Aš esu vienintelis jo sutiktas lietuvis. Pirmiausia jam buvo įdomu kur tos nuotraukos darytos. Lietuvoje, ar Amerikoje? Į akis jam ypač krito paminklai, kryžiai, koplytėlės, rūpintojėlis, vertę jį manyti,

kad nuotraukos darytos kokiame kitame krašte. Labai nustebė sužinojęs, kad Dainava yra vos 65 mylios nuo mūsų darbovietės. “Nuotraukos yra stebėtinės! Laimingų vaikučių veidai... Žmonės atrodo draugiški, savimi pasitikintys, nebija džiūgauti... Albumas man patinka... Žmonės atrodo spontaniški, žmonės yra gražūs...”

Lengva su tokia charakterizacija sutikti. Meniškame albume yra 270 nuotraukų, daugumoje spalvotos. Jos yra surinktos ir atrinktos, tačiau kokios nuotrauka kieno daryta, lieka mįslė. Taip pat mįslė lieka daugelyje nuotraukų matytų veidų vardai ir pavardės, įvykio metai. Prie nuotraukų nėra jokių paaiškinimų. Matomai, norėta apeliuoti į žiūrovo vaizdinį pasaulį, o ne jį varginti su intelektualinėmis plonybėmis ir įvykių metrikacija. Redaktorius savo pasirinktai kryptčiai lieka ištikimas ir savo žodyje, išpraustame pačioje knygos pabaigoje. Tai dvylikos žodžių padėka prie leidinio pridedėjusiems ir kantriai laukusiems šio jubiliejinio leidinio.

Albumą dominuoja dvi pagrindinės temos ar skyriai. Pirmajame trumpai aprašyta ir gausiai iliustruota Dainavoje stovyklaujančių grupių stovyklos. Tai lietuvių kilmės stovykla, Lietuvių Fronto bičiuliai, trys ateitininkų sąjungos, mokytojai, skautai ir Tautinių šokių mokytojai. Visos šios organizacijos stovyklauja jau daugelį metų. Gražiai paminėta ir dar viena stovykla, su kuria 1957 metų vasarą pradėta Dainavos stovyklavimo tradicija. Tai buvo Nekalto Prasidėjimo Seserų stovykla mergaitėms. Putnamo seselės ne tik

Lietuvių operos Johann Strauss “Vienos kraujas” operetės, kurios spektaklis įvyko gegužės 6 d., šokėjų vadovę Salomėją Strizigauskienę ir Vidmantą Strizigauską po generalinės repeticijos apsupo šokėjos – Monika Adomaitytė, Rasa Aliukonytė, Aušra Ažuolaitytė, Giedrė Elekšytė, Aušra Jasaitė ir Raimonda Klimaitė, kurios atliko grafaičių šokį ir pelnė audringas pusantro tūkstančio žmonių ovacijas.

Donato Soko nuotr.

šioms dvidešimts metų Dainavoje vykusios stovykloms vadovavo, bet buvo pirmosios Dainavos stovyklos administratorės.

Foto montažuose stovyklautojai, jų tėveliai bei draugai ras daug pažįstamų veidų, atmintinų momentų. Bene simboliškiausia viso albumo nuotrauka yra 32 puslapio viršuje, kairėje pusėje. Tai labai maža nuotrauka, bet daug pasakanti. Joje Dainavos pirmūnas Bronius Polikaitis, ant kelių pasisodinęs gražią mergytę, gal savo anukę. Nesvarbu jų giminytė, bet nepaneigiama simbolika. Dainava - tai jau keletą kartų džiaugsmas ir išpareigojimas ateičiai.

Antroji albumo dalis tenka Dainavos gamtai ir jos grožiui. Tai gaivinantis vaizdas, sumaniai sugrupuoti į giminigas temas: Dainavos rytas, Dainavos audros, vasaros šiluma, Daina-

vos ruduo ir Dainavos žiema. Albumas baigiamas dramatiškiausiu skyreliu “Ten mano svajos, ten sapnai...” Tai Dariaus Polikaičio žodžiai iš jo sukurto dainos “Dainava”, papuošta penkiolika nuotraukų.

Korektūros klaidų nepastebėta, nors jų ypatingai ir neieškota. Kiek erzina anglų kalbos rašymo forma. Pvz., rašoma “Dainavos Tarybos Pirmininko Sveikinimo Žodis 50 Metų Jubiliejaus Proga.” Pagal lietuviškos rašybos taisykles, turėtų būti “Dainavos tarybos pirmininko sveikinimo žodis 50 metų jubiliejaus proga”. Kitas pavyzdys - “Jaunųjų Ateitininkų Stovykla”, o ne “Jaunųjų ateitininkų stovykla”. Kiek sumaišyta ir pastarosios grupės pavadinimas. Turinyje rašoma “Jaunučių...15 psl.” Atvertus tą puslapį jis tituluotas “Jaunųjų Ateitininkų Stovykla” (teisingas terminas). Mažai naudos matoma

pirmųjų dviejų nuotraukų pakartojimu albumo pabaigoje. Atrodytų, kad liko vietos, tai tos nuotraukos vėl buvo įdėtos, nors jų vietoje tikrai buvo galima atrasti ką nors dar nematyto.

Pabaigai porą žodžių iš Tarybos pirmininko sveikinimo Dainavos 50 metų jubiliejaus proga: “Jaučiu, kad Dainava sveika! Dainava gyva! Linkiu Dainavai Dievo palaimos ir daug, daug gražių ir saulėtų dienų! Tikiu, kad Dainavos darbuotojai ir vadovai nepavargs, atsiras naujų talkininkų ir idėjų, o aukotojai nepamirš Dainavos. Baigdamas rizikuoju su savo pranašyte, kad dalis iš mūsų sėdėsime panašioj palapinėj 2056 metais, švenčiant Dainavos 100 metų jubiliejų!”

DAINAVA 50 atspausdinta tik 1000 egzempliorių.

Romualdas Kriaučiūnas

“LIETUVIŲ TAUTOS – LIETUVIŲ KALBOS LIKIMAS”

Dr. Algimantas Liekis

XXVIII.

Tad ir šiandieną, kuomet ne taip retai matome pastangas įrodyti, jog lietuviai buvę vos ne laukiniai ir, tik susijungę su lenkais, jie sukultūrėjo, nors Lietuva ir liko tik Lenkijos provincija, o garsiojoje 1791m. gegužės 3 d. Konstitucijoje jau iš viso nebeminėtas Lietuvos vardas. Bet kai kuriems, įpratusiems didiesiems klapčiukauti, šiandieną, nors jau ir įstojus į “lygių tarp lygių” organizaciją, į “Europos Sąjungą, atrodo esą labai aktualu įrodyti, jog visą laiką net ta sąjunga su tais, kurie buvo arčiau Vakarų, nešė Lietuvai tik pažangą. Bet kita vertus, žinoma, pražūtinga Lietuvai buvo ne tai, o kad jos

valdantieji – šviesuoliai, sudarė sąjungą, o kad akiai pasidavė svetimųjų įtakai, atsakydami tautiškumo, nepriklausomo valstybingumo. Tai ypė ėmė ryškėti po Liublino unijos, kuomet bajorai, perimdami lenkų kalbą, kultūrą, sulenkėjo, pavertė lietuvių tautą beteise baudžianinkų tauta — ji buvo bene vienintele Europoje, kurios šviesuoliai stiprino kitą tautą, nors ir likdami Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės piliečiais. Pasitvirtino sena tiesa: valstybė be ją sukūrusios tautos dalyvavimo valdyme, kaip ir tauta be savos valstybės neišvengiamai artėja prie katastrofos.

Lietuvos valstybė tol didėjo ir stiprėjo, kol ji jos valdantieji rūpinosi ir gynė savo Tautą, viena kalba su ja kalbėjo, tuos pačius dievus garbino. Bet dar Mindaugo laikais nebuvo pasinaudota galimybe lietuviams tapti didele tauta, sukurti kad ne tokią didelę, bet tvirtą valstybę: vietoje sutelkus visas jėgas, kad išvadavus nuo kryžuočių brolius prūsus, sudarius pirmiausią pačių baltų vieną stiprią valstybę, buvo pradėta veržtis į slavų gyvenamus kraštus, prieš totorius – mongolus, imperijos plėtimui ir gynybai panaudojus visą lietuvių tautos karinį ir dvasinį potencialą. O kadangi jo trūko, tai skirtingai nuo kitų užkariautojų, lietuvių vietininkai slavų kunigaikštystėse perimdavo tenykščių kalbą, kultūrą, religiją ir dažniausiai surusėdavo. Taip be ženklo ištirpo slavų kunigaikštystėse bene 7 LDK Gedimino, 17 Algirdo sūnūs ir

daugelis kitų. Tad ir Lietuvos vasybės “nuo Baltijos iki Juodosios jūros” laikais, pati lietuvių tauta negalėjo sustiprėti nei materialiai, nei kultūriškai – didžiausią dalį ištekliai Lietuvos valdantieji skirdavo pilių, bažnyčių, mokyklų statyboms Gudijoje, Ukrainoje; o lietuvių kalbos vartojimo teritorija, net plečiantis valstybei visą laiką mažėjo.

Lietuviai valdantieji, įpratę ir savo valstybėje naudoti kitų tautų kalbas, nesisielėjo, kad Lietuvai susijungus su Lenkija, įsigali lenkų kalba, kad seimuose Krokuvoje, Varšuvoje ar net Gardine naudojama tik lenkų kalba, kad Lietuvos miestuose įsigali iš kitų šalių atplūstantys žydai, lenkai, rusai. Beje, neteko ir šiandien girdėti ką pergyvenant išgirdus žydus kartojant, kad Vilnius buvęs “antrąja Jeruzale” , ar lenkus – jog Vilnius lenkų miestas. Bet kad sve-

timšaliai buvo įsigalėję Lietuvos miestuose, lėmė irgi tų pačių mūsų lietuvių bajorų kvailas pasipūtimas: jie ir garsiajame Lietuvos satute buvo įrašę, kad bajorui tinka tik dvi veikos rūšys – kariauti ir žemę dirbti. O tas bajoras, kuris užsimtų amatais, prekyba ar kita “miestiška” veikla, galėjo netekti ir bajorystės.

Tiek daugelis lietuvių bajorų buvo prisigėrę lenkiškumo, tiek nepasitikėjo savo tauta, jog beveik iki pat Nepriklausomos Lietuvos atkūrimo 1918 m. pasisakė tik už bendrą Lietuvos – Lenkijos valstybę. XIX a. antroje pusėje lietuvių tautą pakėlė Atgimimo žygin ne buvę jos valdantieji - kilmingieji, o iš paprastų lietuvių valstiečių, išsaugojusių lietuvių kalbą ir kultūrą, kilę šviesuoliai, kurie ir sukūrė labai modernią tiems laikams nepriklausomą Lietuvos tautinę valstybę. (Bus daugiau)

RENGINIŲ KALENDORIUS

BIRŽELIO 10 d., sekmadienį 3:00 val. p.p. **Tragiškojo birželio** (1941) paminėjimas ir ekumeninės pamaldos už žuvusius ir nukankintus lietuvius, latvius ir estus Dievo Motinos bažnyčioje. *Rengia Clevelando Baltiečių komitetas.*

RUGSĖJO 9 d., 11:30 v.ryto Šv. Jurgio parapijos gegužinė parapijos sodyboje.

RUGSĖJO 29 d. šeštadienį, 6:30 v.v. Dainavos vyrų vieneto koncertas, Dievo Motinos parapijos salėje. Rengia vyr. skaučių "Židinys".

LAPKRIČIO 11 d. nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. – Šv. Jurgio parapijos Rudens šventė.

LAPKRIČIO 17 d., šeštadienį, 6 v.v. – "EXULTATE" choro 25-mečio koncertas.

2008 m. kovo 30 d., sekmadienį – Atvelykio stalas Dievo Motinos parapijoj. Rengia vyr. skaučių "Židinys".

Clevelando vyskupas Richard G. Lennon kalba Šv. Jurgio parapijiečiams, dešinėje kleb. kun. Juozas Bacevice.

Dr. A. Bacevice nuotr.

(Atkelta iš 7 psl.)

VYSKUPO APŽIŪRA...

pirmtakas vysk. Anthony Pilla, dėl tikinčiųjų skaičiaus sumažėjimo, mokyklų uždarymo, kunigų stokos, nepakankamų aukų, vyskupijos ir atskirų parapijų finansinių išteklių išsekimo ir didelių išlaidų atsiųginant už (dėl vyskupijos neatsakomumo) atskiriems asmenims padarytą žalą, sudarė planą šių negerovių pašalinimui ar įsipareigojimų sumažinimui. Šv. Jurgio parapija yra tik viena šio nuosprendžio dalis ir vyskupas Lennon, kaip vyskupijos galva ir ganytojas, tvirtai remia ir stumia į priekį šį labai sudėtingą planą.

Vyskupas Lennon, prieš jam ir jo asistentui įžengiant į Šv. Jurgio šventovę, buvo sutiktas ir pasveikintas dr. Živilės Vaitkienės, atdaras duris laukiant jaunajam Arui Klimui, kuriam vyskupas ištiesė ranką ir tarė keletą žodžių. Tai buvo tikrai malonus, šiltas ir lietuviškas priėmimas.

Bažnytinės apeigos prasidėjo tiksliai 5:30 v.p.p. su

trumpa procesija, susidedančia iš Mišioms patarnavusių berniukų ir mergaičių, vyskupo asistento, klebono kun. Juozo Bacevičiaus ir vyskupo Richard G. Lennon visiems žengiant prie altoriaus. Šv. Mišias atnašavo pats vyskupas, padedant klebonui kun. Bacevičiui, visas apeigas tvarkant vyskupo asistentui. Prieš pradėdamas pamokslą, pagrįstą dešimčia Dievo Įsakymų, vyskupas Lennon nulipo nuo altoriaus ir atsistojo priekyje tarp suolų. Kadangi jis yra balsingas aukšto ūgio vyras, jam nereikėjo jokio mikrofono. Atsižvelgiant į dvikalbius Šv. Jurgio parapijiečius, apeigos vyko anglų kalba, su skaitymais lietuviškai. Procesija ir šv. Mišios truko tik 50 minučių.

Po Mišių visi dalyviai rinkosi į parapijos salę, kurioje vyskupas Lennon su dėkingumu priėmė asmeniškų linkėjimus ir sveikinimus. Kiekvienas parapijietis galėjo laisvai prie jo prieiti ir pasišnekučiuoti. Atsilankiusius pasivaišinti

CHICAGO, IL

Dailininkės Janinos Monkutės-Marks autorinės parodos "Gyvenimas tęsiasi" atidarymas Balzeko lietuvių kultūros muziejaus patalpose, 6500 S. Pulaski Rd., Chicago, įvyks birželio 15 d., penktadienį, 7:00 val. vakaro. Dalyvaus ir pati dailininkė, įėjimas nemokamas. Paroda veiks iki rugpjūčio 12 dienos. Muziejus atidarytas kasdien nuo 10 val. ryto iki 4 val. po pietų.

Klaipėdos teatro monospektaklis - komedija "Aš laikiu tavęs, mielas" įvyks Pasaulio lietuvių centro salėje, 14911 127th St., Lemont, kuriame pagrindinį vaidmenį atliks Klaipėdos dramos aktorė Jolanta Puodėnaitė. Vaidinimas įvyks birželio 30 d.

Lietuvos mažasis festivalis įvyko birželio 2 d., Naperville, IL, mieste, universiteto patalpose. Ten yra daug neseniai atvykusių lietuvių, kurie ir rengė šį festivalį. Programoje buvo "Grandies" ansamblio tautiniai šokiai, džiaz koncertas, filmai, meno ir įvairių lietuviškų dirbinių, papuošalų, audinių, drožinių, muzikos knygų paroda ir lietuviškas maistas. Kalbėjo Lietuvos generalinis konsulas Arvydas Daunoravičius ne tik akademinei, bet ir plačiai amerikiečių visuomenei. Universiteto profesorius dr. J. Shindler, kuris vadovauja Tarptautinių mokslų skyriui, pasiūlė lietuviams programą, kurioje jie supažindintų amerikiečius su Lietuvos kova už laisvę, istorija, menu ir Lietuvos gyvenimu. Visa tai pradėjo universiteto student Rima Gungor, kuri vadovavo visam festivaliui. North Central College "campus" yra 30 N. Brainard St., netoli Naperville miesto centro.

Čikagoje lankėsi JAV LB Kultūros tarybos pirmininkė Dalė Lukienė, kuri Jaunimo centre supažindino susirinkusius su Kultūros tarybos planais ateiviai. Ji ypač domėjosi Litanistikos tyrimo ir studijų centro veikla.

Advokatas Aleksandras Domanskis, vienas teisininkų firmos "Boodell, Domanskis & Saipė LLC" savininkų, praves seminarą lietuvių kalba apie įvairias verslo organizacijas, jų steigimą ir są-

kviatė lietuviškais skanumynais apkrauti stalai. Po nuoširdaus pabendravimo, kuris palikuso gerą įspūdį klebonui ir parapijiečiams, vyskupas išskubėjo į savo gyvenvietę prie Šv. Jono katedros. Šv. Mišiose ir priėmimo dalyvavo apie 110 parapijiečių.

Algirdas V. Matulionis

rangą – birželio 16 d., 7 val. vak., Balzeko lietuvių kultūros muziejuje. Prelegentas atsakys į klausimus apie korporacijas, jų suformavimą ir taisykles.

Lietuvių fondo tarybos pirmininku, neesant daugiau kandidatų, buvo išrinktas Arvydas Tamulis, kuris į Tarybą buvo pakviestas, kaip daugiausia balsų gavęs Suvažiavimo metu kandidatas, kai iš jos pasitraukė M. Kasniūnas.

Lietuvos Respublikos generalinis konsulas Čikagoje kartu su Balzeko lietuvių kultūros muziejumi **š.m. birželio 9 dieną, šeštadienį, 1 valandą po pietų** kviečia apsilankyti lietuviškų žaidimų ir šokių popietėje, skirtoje prisiminti ir išmokyti tradicinius Joninių šventės žaidimus ir kitas pramogas. Renginys vyks **Balzeko lietuvių kultūros muziejuje (adresas: 6500 S. Pulaski Road, Chicago, IL 60629).** Programą praves **Lietuvos vyčių** jaunieji šokėjai.

Ši popietė Balzeko lietuvių kultūros muziejuje yra Čikagos mieste vykstančio projekto "Žaidimų menas" (ang. "The Art of Play") dalis. Šis projektas yra pagrindinis 2007 metų vasaros kultūrinių renginių ir turizmo Čikagoje akcentas. Projektą "Žaidimų menas" organizuoja Čikagos turizmo biuras, Kultūros Reikalų Departamentas, Čikagos merija, Iliojaus valstijos Komercijos ir ekonominių galimybių departamentas bendradarbiaujant su Čikagoje įsikūrusiais užsienio šalių generaliniais konsulatais ir kultūros atstovybėmis. Įvairūs renginiai, skirti žaidimams ir pramogoms, vyks ištisą vasarą visame Čikagos mieste. Daugiau informacijos apie "Žaidimų meną" ir renginių kalendorių rasite internetinėje svetainėje - <http://www.artofplaychicago.com/>

Maloniai laukiame visų atvykstant į Balzeko kultūros muziejų dalyvauti programoje ir išmokyti naujų ir prisiminti pamirštus tradicinius Joninių žaidimus padedant **Lietuvos vyčių** šokėjams.

Renginys yra nemokamas.

Kosmopolitizmas nuvertina tautą ir kraštą savo principu "kur gerai, ten ir tėvynė". Jis žmogų nužemina į paprastą gyvūną.

Dr. Juozas Girnius

DIRVAI AUKOJO

P.Dargis, Los Angeles, CA	72
A.Velička, Chicago, IL	72
L.Nekus, Lahaima, HI	50
G.Amonas, Ashland, OH	45
R.Kilik, Gurnee, IL	45
S.Korius, Santa Monica, CA	45
K.Zimmerman, Painsvl., OH	45
B.Zemalis, Wilmington, IL	32
V.Gruzdys, Cleveland, OH	30
A.Gervickas, Peoria, AZ	22
L.Jurskis, Fair Haven, NJ	22
A.Sadauskas, Pompano B., FL .	22
R.Kungys, Eugene, OR	20
G.Leonas, Bradford, NH	20
J.Širka, Lemont, IL	15
R.Švainauskas, Studio City, CA .	12
G.Aukštuolis, Clev., OH	10
E.Mackevičius, Euclid, OH	10
E.Slavinskas, St.Petersburg, FL .	10
B.Banaitis, Arlington, MA	5
J.Dautas, Willoughby H., OH	5
K.Gricius, Santa Monica, CA	5

*Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame*

(Atkelta iš 9 psl.)

DARNI DAINOS IR...

taip ir neįsikūnijo.

Kiti du šokiai vystančių vakaro nuotaką greit pataisė. "Gumbinė: (choreo. Vido Mačiulskio, muz. J. Petrausko) buvo puiki, bet "Tryptas" (choreo. Elenos Morkūnienės, muz. A. Bražinsko), šokamas pilno "Švyturio" sąstato, nugalėjo žiūrovus ir judesio įvairovę ir šokėjų nuoširdumu ir jų tyru džiaugsmu. Nemaža pažanga buvo akivaizdi tiek atskiro judesio apvaldyme, tiek partneriavime, tiek griežčiau sudrausmintoje, paklusnesnėje šokėjiško kūno laikysenoje. "Švyturys", globojamas ir vedamas rūpestingų **Aušrinės ir Ričardo Širvinskų** rankų, neabejotinai sėkmingai pasirodys ir besitartinčioje Šokių šventėje Lietuvoje. Lygiai akivaizdus buvo ir susirinkusiųjų pasitenkinimas. Jų griausmingi plojimai buvo kartu ir jaunųjų vakaro atlikėjų pastangų pripažinimas ir nuoširdūs linkėjimai žengiant į reiklų didelio ryžto reikalaujančių ateitį.

Patria Imports

*We Sell Koldunai
Gourmet Deli Meats & Breads
Imported Condiments & Foods
Wines, Beer & Waters
Candies, Gifts and More!*

794 East 185th St. • 216-531-6720

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
 36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
 Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
 teikianti jaukią atmosferą ilūdesio valandoje.
 Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
 Mufflers, lube oil and Filter
 • Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire Hall

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm
 Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.
 Cleveland, Oh. 44118
Paul Stefanac

Jeigu planuojate pirkti arba parduoti namą, prieš priimdami galutinį sprendimą apsilankykite šiose interneto svetainėse, arba paskambinkit

LINUI MULIOLIUI - 216-387-3204

linas@fixlerrealty.com

www.ClevelandHousingMarket.com
www.LyndhurstOhioHomes.com
www.Euclid-Homes.com
www.Richmond-Heights-Homes.com
www.MayfieldHomes.net
www.Pepper-Pike-Homes.com
www.SouthEuclidHomes.com
www.Beachwood-Ohio-Homes.com
www.FixlerRealty.com

Fixler Realty Group, Inc.
Linus Muliolis - Mob. Tel. - 216-387-3204

TAUPA

LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS

KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ

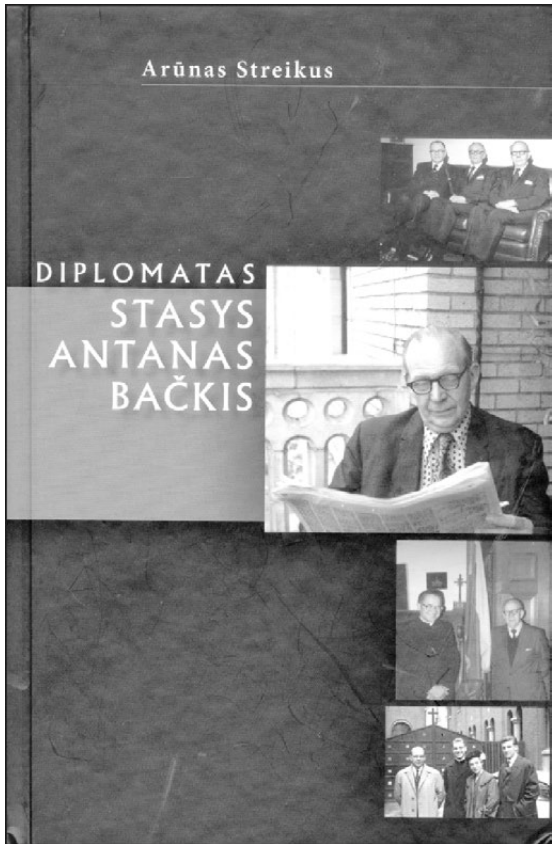
Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
 Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
 Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
 Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Lietuvoje 2006 m. buvo paminėtos diploma- to ir politiko dr. Stasio Antano Bačkio šimtosios gimimo metinės. Ta proga Lietuvos gyventojų ge-nocido ir rezistencijos tyrimo centras išleido

šią knygą. Ji turi 292 puslapius, tiražas tik 1000 egz. Estetiškai apipavidalintoje knygoje re- miantis istoriniais šaltiniais atkuriamą diplo- mato nepaprastai vertinga Lietuvos bylai veik- la. Gausiai cituojami archyvų dokumentai ir prieduose pateikiami jo laišakai, atskleidžia penkiasdešimt metų trukusį jo diplomatinį dar- bą Paryžiuje ir Washingtone iki nepriklauso- mybės atkūrimo Lietuvoje. Knygoje išryškina- ma A. Bačkio organizuota pagalba Lietuvos rezistencijai okupuotoje Lietuvoje. Daug mums iki šiol nežinomų įvykių atskleidžia ši knyga.

Diplomato sūnus kardinolas Audrys Juo- zas Bačkis rašo, jog "Ši knyga gimė iš sūnaus noro pagerbti Tėvo atminimą minint jo gimi- mo šimtmetį. Istorikai čia ras pluoštą duo- menų, kurie naujai atskleidžia išeivijos išeivijos mėginimus visais įmanomais būdais išlaikyti gyvą Lietuvos vardą, kovoti dėl jos laisvės". Knygoje daugiausia remtasi diplomatų tarnybinio susirašinėjimo doku- mentais, išlikusiais S. Bačkio ir S. Lozoraičio Romoje asmeniniuose archyvuose bei Lietu- vos atstovybių Washingtone centriniame vals- tybės archyve. Knygą galima gauti Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centre, Didžioji gatvė 17/1, LT-01128, Vilnius. Knygos kaina nepažymėta.

MECENATĖ UŽSIMINĖ APIE GALERIJOS UŽDARYMĄ

Marijampolėje viešėjusi kultūros mecenatė, dailininkė Magdalena Birutė Stankū- nienė liko nepatenkinta tuo, kaip buvo panaudoti jos pa- aukoti pinigai meno galerijai. "Tikėjausi išvysti kitką, ne par- odų salę", - teigė JAV gyve- nanti menininkė.

Dailininkė Magdalena Bi- rutė Stankūnienė 100 tūkst. litų būsimai Marijampolės menų galerijai paaukojo 2005-ųjų vasarą. Tąkart Marijampolėje ji lankėsi drauge su JAV lietu- vių bendruomenės Kultūros tarybos pirmininke Marija Re- miene.

Eksponuojama viskas

Susitikusios su vietos val- džios atstovais jos išgavo pažadą, kad naujuose kultūros rūmuose, kuriuose buvo daug nenaudojamų erdvių, bus įkur- ta nuolat veikianti meno darbų ekspozicija. Tam mecenatė paaukojo dalį savo lėšų, gautų pardavus butą Vilniuje. Nors tikėtasi, kad galeriją įrengti il- gai netruks, ji atidaryta po gero pusmečio - 2006 metų vasario 16-ąją.

"Per tuos 15 mėnesių gale- rijoje surengta 13 parodų. Joje buvo eksponuojami pačios mecenatės sukurti batikos dar- bai ir tapyba, taip pat Marijam- polei testamentu paliktos už- sienyje gyvenančios meni- ninkės Juzefos Katiliūtės dro- bės. Čia savo kūrybą rodė jaunoji Marijampolės me- nininkų karta, kurį laiką vyko pasaulinio garso fotomeninin- ko Izraelio Bidermano fo- tografijų ekspozicijos, buvo surengta liaudies meno para- da", - pasakojo Marijampolės kultūros centro darbuotoja Onutė Surdokienė, kuriai pa- tikėta rūpintis galerija.

Paskirtis nustebino

Lankydamasi Lietuvoje M.B.Stankūnienė ne kartą yra prasarus, kad visa jos kūryba kilusi iš skausmo, patirto pri- verstinai pasitraukus iš Lietu- vos 1944 metais. Menininkė šimtus savo kūrinių dovanojo

Vilniaus, Kauno, Molėtų, Rie- tavo, Plungės, Biržų muzie- jams, Lietuvos aukštosioms mokykloms, bibliotekoms, Santariškių universitetinei li- goninei. Itin daug - net per 200 - mecenatės darbų saugoma Vilkaviškio krašto muziejuje, su kuriuo ją sieja labai glaudūs ryšiai. Šiame muziejuje M. B. Stankūnienei ir jos šeimai skir- ta net atskira memorialinė eks- pozicija. Joje - ne tik daili- ninkės kūriniai, bet ir įvairūs buities daiktai, fotografijos, pasakojančios apie sudėtingus pačios M.B.Stankūnienės ir kitų šeimos narių likimus.

Mecenatė pirmą kartą lan- kėsi galerijoje, įkurtoje jos lėšomis. Paimdama simbolinį raktą dailininkė užsiminė, jog aukodama nemažą sumą pi- nigų tikėjosi, kad galerijos paskirtis bus šiek tiek kitokia. "Maniau, čia nuolat veiks Sūduvos krašto menininkų darbų ekspozicija, o atvykę žmonės galės pasidžiaugti kraštiečių kūryba. Dar ir pati šiek tiek kūrinių dovanočiau... Bet matau, kad galerija tapo parodų sale. Tikiuosi, man šiuo simboliu raktu nereikės jos užrakinti, o parodų salei atsi- ras vietos ir kitur", - kalbėjo M. B. Stankūnienė. Ji pabrėžė, jog priekaištų dėl pačios galerijos įrengimo neturinti, rašė "Lie- tuvos žiniose" Kazys Kaza- kevičius.

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima trečiadieniais 10:00-11:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrė Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com